

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
Istotip, peti-vesta
mali oglaš po 50
in 20. večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2.50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedelka in
dneva po prazniku

Tredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopisi se ne vračajo, nefrankirana
plačila se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon števil. 50, upravnništvo števil. 326

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Dr. Fran Kulovec:

V borbo proti kugi!

Belgrad, na novega leta dan.

Dr. Žerjav je izil v zadnjih dveh številkah »Jutra« svoja srčna čutila. Mož, ki ga je samo sovraštvo do katolicizma in do vsega, kar je s katolicizmom v zvezi, bi moral spreminiti svoje naravo, če bi hotel drugače pisati kakor piše. Psuje, kakor da hoče prekositi vse, kar se je dozda proti katolicizmu naposvalo. To nas seveda ne moti, ker od takega moža, kakor je dr. Žerjav, ne moremo ničesar drugega pričakovati. Sovraštvo, zagrizenost, strast so mu vzele ves kriterij, da bi tehtal svoje besede, ocenjeval in meril dogodke in kulturne institucije po pravici in resnici. Njemu je pač vse, kar je katolicizem, Cerkev in kar izjavlja, da hoče veljati za katoliško in tudi velja, sam klerikalizem in radi tega »klerikalna garjeva kuga«, kakor se blagovoli izražati gospod krajevski minister n. r. in načelnik stranke, g. dr. Žerjav.

V drugem članku meče okrog sebe s sličnimi izrazi, ki so vredni te eksotične cvetke v slovenskem javnem življenju. Fanatik, prismojeno pretiravanje, zloba proti državnim institucijam, »katoliška« predstraža itd. itd., — vsi ti izrazi so pravi salonski epiteti, če jih primerjam z brezmejnimi sovraštvom, ki veje iz celega člančiča.

Tako se predstavlja dr. Žerjav slovenski javnosti ob novem letu. Odkrito povemo, da na te izbruhe brezmejnega omejenega fanatizma in — lahko mirne duše rečemo, tudi nič manjše zlobe — ne bi reagirali, če ne bi smatrali to drznost dr. Žerjava za simptom, ki se nam zdi preznačilen za naše javno življenje. Človek, kakršen je dr. Žerjav, naj pod zaščito imunitete nekaznovano psuje časopisje, ki je ljubo in drago veliki večini slovenskega naroda?! Dr. Žerjav naj nekaznovano žali veliko večino ljudstva, ki pošteno in to časopisje vzdržuje, naročuje in ga čita?! Naj žali ljudstvo, ki gleda v svojem časopisju dolgoletnega zaveznika v boju za svoje narodnostne, politične, gospodarske, politično-socialne in tudi verske pravice?! Dr. Žerjav bi smel žaliti časopisje, ki je ljudstvo vzgojilo za gigantski osvobodilni boj proti kmetskim oderuhom, ki so bili vsi pristaši dr. Žerjavove stranke? In ta dr. Žerjav si poleg vseh drugih predrznosti upa tudi natolecavati, da se trguje z vero, kakor se baranta za fižol in zelje? Ali res misli, da je vse na svetu barantija kakor v eri »nacionalizacij«?

Kdo pa je ta dr. Žerjav, ki si prisvaja sodbo nad slovenskim časopisjem in moralno kvaliteto večine slovenskega naroda? Dr. Žerjav nosi glavno odgovornost, četudi ne po zakonu, pač pa po svojem položaju, za ljubljansko časopisje SDS. Ali je pa že kedaj katerikoli slovenski dnevnik prinašal toliko umazanih, preračunanih na najnižje instinkte mase, kakor ljubljansko »Jutro«? Ali je treba morda to še dokazovati? Ali nimamo za to dovolj dokazov in v inseratnem delu in v priobčenih romanih »Jutra«? Ali je kateri slovenski list že zanesel več nemorale v široke plasti naroda? In kaj pravi k vsemu temu g. dr. Žerjav? Ali tega ne vidi? Ali ni evidentno, da ta bulvarski list vse to dela z odkritim blagoslovom g. Žerjava? Vse to dela, da bi se med lascivnosti željno maso zasidral, če bi jo s tem tudi do mozga korumpiral! Kugo in garje ima dr. Žerjav v lastni hiši in ta mož še hinavsko zavija oči!

In gospod Žerjav si drzne govoriti o trgovanju z vero! Ali je sploh še kaka stvar, ki je kristjanu sveta, ob katero se ne bi obregnilo njegovo časopisje? Ali ne smeš in klevetati to časopisje vsak, še tako idealen pojav religiozne misli kot črn klerikalizem, ki ga je treba pobijati na celi črti? Ali ni vsako prizadevanje za poglavitno verskega in moralnega življenja temu časopisju le izrodek verske prenapetosti in nestrpnosti, ki nima mesta v moderni družbi? Ali je pustilo le eno institucijo katoliške Cerkve od papeštva, liturgije, hierarhije, do notranjega in zunanjega življenja Cerkve in vernikov neopljuvano? Kakor strupen veter veje skozi predale tega časopisja po vsem, kar katoličar veruje, spoštuje, cení. Nikdar niti ena dobrohotna beseda za katoliško versko in katoliško versko življenje! Kako pa bi bilo tudi drugače mogoče? Saj ni nobenega vodivnega moža v tej družbi, ki bi se mogel prištevati k živim, praktikujočim članom katoliške Cerkve, in ki bi sam ne protestiral, ako bi ga k dejanjem katolikom prištevati. Ali ni tedaj višek predrznosti, če si ti ljudje domišljajo, da so poklicani, da režejo duševni kruh katoliškemu ljudstvu na vseh področjih javnega in privat-

nega življenja? Ali ni samo posebi umevno, da katoliški škof ne bi vršil svoje dolžnosti, če ne bi vernikov svaril pred časopisjem, ki zasleduje tendence à la »Jutro« in »Domovina«? Ali ni tudi samoposebi umevno, da se nihče, kdorkoli ima še trohico pozitivne vere v sebi, ne more zavzemati za časopisje te vrste? Ni izgovora, češ, da to časopisje tolče po politični stranki. V kolikor politična stranka dela napačno in zastopa v javnosti napačna načela — to je seveda silno subjektivno — svobodno mu, naj bije! Toda ali ni temu časopisju glavna tarča proti kateri strelja, Cerkev, verstvo, katolicizem? Po politični stranki bije večinoma le v toliko, in le tedaj, če more s tem zadeti tudi Cerkev in verstvo! Boj proti Cerkvi mu je glavni cilj, vse drugo mu je drugotno.

Pa bi naj dr. Žerjav čutil kaj možatosti v sebi! Zakaj ne pove odkrito in jasno, kaj hoče in kaj namerava? Zakaj ovinkari? Ali ne bi bilo lepše in dostojnejše moža, da pove naravnost, kaj je njegov cilj? V »Jutru« govori, da hoče »duševno samostojnost Slovencev«. To je brez dvoma lepa stvar. Toda kaj misli s tem? Ali ni to v žargonu g. Žerjava in »Jutra« isto-vestno z emancipacijo, to je z odepitvijo Slovencev od katolicizma in Cerkve? To je tako jasno, da bi moral biti človek v veliki meri naviven, ki bi v svoji dobrodušnosti dajal takim in sličnim besedam drugi smisel. Drugkrat zatrjujejo ti ljudje, da so le zoper »klerikalizem«, Zakaj imenujejo zahtevo katoličanov po verski

vzgoji mladine »klerikalizem« (vsa prizadevanja katoličanov po poglobljenju verskega življenja so tem modrijanom tudi »klerikalizem«), zakaj zahtevo Cerkve po svoji svobodi zopet »klerikalizem«? Klerikalizem je vse, kar je Cerkev, versko življenje in v zvezi s katolicizmom. Ali ni to znak velikega moralnega defekta, če človek noče s svojimi cilji odkrito na dan, ampak le ovinkari, ker spekulira, da si bo z ovinkarstvom hitrejši priboril pot do cilja? To pa mi ravno označujemo za nemožnost, mislim, da po pravici.

Ako hoče naše svobodnomiselstvo imeti časopisje, ki je v moralnem in verskem oziru prava kuga, mu tega veselja — kakor nam je to žal — pač nihče ne more jemati. Ali pa more kdo od nas pričakovati, da bomo mirno gledali, ko ta kuga skuša udirati v poštene krščanske domove? Poznamo nekaj časopisov po širnem svetu in z mirno vestjo lahko trdimo, da jih je malo, ki bi se tako frivolno in trdo-vestno vstrajno igrali s svetinjami ljudstva, kakor to dela časopisje, za katero lomi kopje dr. Žerjav. Mi smo bili dosedaj nasproti tej kugi preveč ravnodušni in prizanesljivi. Ali ni sramota, da si toliko ljudi, ki se prištevajo med dobre katolike, dan za dnevom s tem časopisjem maže svoje roke? Ali ni radi naše krivde ta kuga dobila razmaha? Prizanesljivosti in malomarnosti mora biti enkrat konec. Temu časopisju boj na celi črti!

Škandalozna „socialna“ politika RR vlade.

Minister za socialno politiko proti lastnemu ministrstvu.

MINISTER ZA SOCIALNO POLITIKO IZJAVLJA V IMENU VLADE IN RADIK. STRANKE, DA JE MINISTRSTVO ZA SOCIALNO POLITIKO SPLOH NEPOOTREBNO! — VLADNA VEČINA ČRTALA BORZE DELA V MARIBORU, CELJU, MURSKI SOBOTI IN DRUGIH KRAJIH! — ISTOTAKO REDUCIRANI KREDITI ZA INŠPEKCIJE DELA, ZA ZAŠČITO DECE IN MLADINE, ZA BREZPOSELNE IN INVALIDE. NISO PA REDUCIRALI URADNIKOV IN URADNIC, KI SPLOH NE PRIHAJAJO V MINISTRSTVO, AMPAK SAMO VLEČEJO PLAČO! — STATISTIČNI URAD, KI NIČ NE DELA.

Belgrad, 2. jan. (Izv.) Včeraj na dan novega leta sta bili dopoldne in popoldne seji finančnega odbora, na katerih so pričeli s pretresanjem proračuna za l. 1926/27. Najprej so vzele v pretres budžet ministrstva za socialno politiko. Razprava se je pričela pod mučnim vtisom izjave ministra za socialno politiko Simonovića, ki je rekel, da on kakor tudi radikalna stranka zagovarjata stališče, da je treba ministrstvo za socialno politiko odpraviti. V znamenju te Simonovićeve izjave se je tudi vladna večina obnašala pri razpravi tega, brez dvoma zelo važnega ministrstva. Seveda je tudi opozicija uredila svoje postopanje glede na izjavo ministrovo in najodločnejše zavrnila namero vladne večine in v svojih izjavah povdarila izredno važnost, ki jo ima prav ministrstvo za socialno politiko.

Na obeh večeršnjih in na današnji dopoldanski seji so pretresali proračun ministrstva za socialno politiko. Vladna večina je sprejela predlog za znatno redukcijo proračunskih postavk. Kakor je razvidno iz poročila, je vladna večina pri tem znižanju posameznih postavk postopala skrajno nesocialno, strankarsko in negospodarsko. Večina je hotela doseči nek finančni efekt in se pri tem ni dala voditi od vprašanja, da-li ne ustvarja s tem znižanjem nerealnega proračuna ali pa odpravlja na tak način najpotrebnejše socialne ustanove. Kjer pa bi bilo reduciranje in znatno črtanje postavk mogoče in celo umestno, tam pa ni hotela črtati, ker so jo pač pri tem početju vodili zgolj strankarski ali pa drugi ne baš čedni nameni. Pri znižanju števila uradniških mest se je vladna večina skrbno izognila odpravi mest v vrhovni uradniški hierarhiji, pač pa je pokazala svojo moč najžim državnim uslužben- cem. Opozicija je med drugim predlagala, da se naj črtata mesti pomočnika ministrovega in državnega podtajnika, ki sta v ministrstvu za socialno politiko popolnoma nepotrebna. Vladna večina pa tega predloga ni hotela sprejeti, ampak je brezobzirno odpravila mesta nižjih uradnikov in slug. Glavno pa je, da bi prihranila več, če bi odpravila omenjeni dve mesti v ministrstvu, kakor pa, če črta 20 do 30 mest nižjih uradnikov in slug in te ljudi, ki so brez sredstev, vrže v bedo, posebno sedaj, ko hoče število službenih let za dosego pokojnine zvišati na 15.

Če bo vladna večina tudi pri drugih ministrstvih tako postopala brez sistema, brez pogleda na socialni položaj in uporabnost ter strokovno usposobljenost nameščenecov, in bo pri izvedbi sprejetih predlogov uveljavljala še

strankarske vidike, potem gleda lahko velik del uradništva s strahom in trepetom v bodočnost.

Ob nastopu sedanje vlade smo čuli iz vrst ministra radičevca, da bo njegova stranka zanesla v vso državno upravo socialnega čuta. Kakšen socialni čut je prišel v upravo, smo imeli priliko opaziti baš v tej razpravi.

Zastopnika jugoslovanskega kluba dr. Kulovec in Pušenjak sta z vso resnostjo povdarila, da je potrebno najprej ugotoviti načela, po katerih naj bi izvedli redukcijo službenih mest, da ne bo utrpela država velike škode raditega, ker bi odleteli dobri uradniki. Ako bi se redukcija izvedla poleg tega še na negospodarski način, bi bili vrženi prizadeti v negotovo gnetno bodočnost.

Pri razpravi se je zlasti pokazalo, da vladna koalicija nima prav nobenega smisla za socialne ustanove, kakršne so udomačene že po vseh deželah in bi morale obstojati tudi pri nas že radi mednarodnih pogodb. Prez najmanjšega pomislanja se črtali že vpeljane ustanove n. pr. borze dela in inspekcije dela, kakor so tužili znatno črtati kredit za uradništvo pri nadzorstvih parnih kotlov, katere so brez dvoma velike važnosti za varnost delavstva. Za te ustanove je država uporabila že velike vloge in gotovo jih bo morala, ker jih ne moremo pogrešati, zopet poklicati v življenje. Nasprotno pa vladna večina ni hotela ničesar slišati o odpravi dveh mest izseljeniških komisarjev, o katerih nihče ne ve, kaj delata, in o čijih delu minister za socialno politiko sam ni vedel ničesar povedati. Staneta pa obe mesti 1 milijon dinarjev. Značilno je za mišljenje vladne večine dejstvo, da so enostavno črtali vse kredite za čiščenje prostorov, stranišč in dimnikov po državnih zavodih, dočim se večina ni upala spustiti v razgovor o velikanskem Avgijevem hlevu v ministrstvu za socialno politiko, kjer sedi par sto ruskih uradnie, ki same ne vedo, zakaj so tam.

Vladna večina je na tak način sicer stopila pred javnost z budžetom znižanim za par milijonov. Gotovo pa je, da je ustvarila s tem ne-reelen budžet. Ministru za socialno politiko ne bo preostalo drugo, kakor da pride pozneje pred skupščino z zahtevo po dovolitvi naknadnih velikih kreditov, ker si ne moremo predstavljati, kako naj ostane siromašna otročad po državnih zavodih pozimi brez kurjave in ob slabi hrani, ker so tudi te potrebne kredite ne- usmiljeno črtali.

Po prvotnem predlogu znaša proračun za ministrstvo soc. politike 470.588.298.— Din.

Potemtakem bi znašal ta prvotni proračun z odobrenimi naknadnimi krediti lanskega leta za 8 milijonov več, kakor lanski proračun. Črtani pa so krediti za 165 uradnikov in slug in znašajo vsi prihranki 5.955.724.— Din. V tem številu pa še ni vračunan znesek, ki bi ga dosegli pri znižanju kreditov pri zadnjem oddelku odseka za statistiko.

Pri vsakem poglavju proračuna je vstal po en član vladne večine in stavil predloge o redukcijah, kakor jih je vladna večina sklenila na svojih sejah. Pri poglavju I. je predlagal redukcije Andrija Protić.

POSL. PUŠENJAK PROTI BREZUMNEMU POČENJANJU VLADNE VEČINE.

Nato se je razvila debata, v katero so posegli skoro vsi člani opozicije. Poslanec Pušenjak je predvsem ugovarjal, da se 3 leta obljublja zakon o centralni upravi, potom katerega se bo reduciralo nekaj ministrstev, ostalo pa je vedno pri obljubah. G. minister je napovedal odpravo ministrstva za socialno politiko. Proti temu

odločno protestira,

ker je to važno ministrstvo po vojski potrebno, da celi rane, ki jih je zadala vojska in da rešuje pereča socialna vprašanja. Naj se ukine ministrstvo za narodno zdravje in njegove agende spojijo z ministrstvom za socialno politiko. Ako se hoče varčevati, naj se začne od zgoraj. — Nepotrebna sta poleg ministra pomočnik in tajnik. Mesto pomočnika bi bilo umestno, ako bi ostal pomočnik stalno kot strokovnjak v resoru kot nadzoren organ in skrbel za disciplino uradništva, da ne bi bilo brezposelno in brezdelno, ne pa da pomočnik sedi

kot strankarski eksponent,

ki se menja z vsakim novim ministrom. — Poslanec je za varčevanje, ne sme se pa vršiti tako, da se z ukinitvijo borze dela v Mari- boru, Murški Soboti, Celju in drugod, katere izkazujejo sijajne uspehe,

uničijo važne socialno politične institucije.

Ne strinja se z redukcijo pri inspekcijah dela in zaščito dece in mladine. Uspehi bi se mogli doseči pri varčevanju v izseljeniškem komi- sarijatu in inozemstvu, o katerih delovanju nihče nič ne ve. Njih dela bi lahko vodili konzulati za rečno in morsko vodstvo, ker vzdržuje v to svrhu prometno ministrstvo rav- nateljstvo za rečno plovbo. — Predlaga, da se reducirajo v prvi vrsti v ministrstvih tiste ženske moči, katere proležeirajo ministri in vladni poslanci,

pa nič ne delajo.

Plačo smatrajo kot prispevek, službo za luksuz. Naj se preneha z nastavljanjem žensk v ministrstvih v času, ko moške moči težko dobe službo. Ministri sami trdijo, da imajo več zabojev nerealnih aktov glede likvidacije mi- nistrstva za prehrano. Gre za 200 milijonov dinarjev. To je jasan dokaz, da se kljub ogromnemu aparatu v ministrstvih nič ne de- la. — Poslanec zahteva, da se črtajo krediti za honorarje, ker niso potrebni. Pač pa naj ostanejo sedanje

podpore za humanitarna društva,

ki vrše važne socialne naloge največjega po- mena. — Posl. Pušenjak opozarja na to, da ne pomeni nobenega varčevanja, ako se vsled redukcije odpušijo uradniki-strokovnjaki, ki se bodo v bodoče nahajali v službi kot dnev- ničarji. Predlaga, da se znatno zniža služba številnih dnevničarjev v

državni statistiki,

kateri nič ne delajo, ne izdajajo nobenih pu- blikacij, pač pa vzdržuje urad okrog 200 mla- dih Rusinj, ki niti v pisarno ne prihajajo, am- pak

sprejemajo plače.

Predlaga, da se obdrže v službi radniki-stro- kovnjaki, zmanjšajo pa naj se dnevničarji za 1 in pol milijona.

VLADNI KIMAVCI.

Radikali so glasovali za predloge, ki so bili s tem sprejeti. Na pritisk predsednika fin. odbora so pa izjavili, da predloga niso slišali in da radi tega niso glasovali za pred- log. Nato je predsednik izjavil, da je predlog odklonjen.

DR. KULOVEC OSTRO KRITIZIRA NESO- CIALNO STALIŠČE VLADE.

Posl. dr. Kulovec je poudaril, da je metoda, ki jo uporablja vlada glede predloga redukcije uradništva in raznih socialnih in-

stitucij, v bistvu napačna. Prav nič se ne vpraša, ali je kako mesto nujno potrebno, ali je kakšna institucija izrečno socialnega pomena, ampak zdi se, da postopa vladna večina po načelu: kjer je deset uradnikov, jih briše deset. Ne minister, ne referent ne da nobenega pojasnila, ali bo mogoče službo v redu opravljati tudi po redukciji. Že na prvi seji je govoznik izjavil, da je nujno potrebno

ugotoviti načela,

po katerih je treba postopati, da se ne bi po nepotrebnem uničevale eksistence dobro kvalificiranih uradnikov, ki se brezobzirno mečejo na cesto. Ampak o teh načelih se večina noče izjaviti. — Isti položaj je glede socialnih institucij. Gospodarsko življenje ni povsod razvito. Po nekaterih krajih so institucije inspekcij in borz dela, za zaščito dece in mladine manj potrebne. Pri nas je gospodarsko življenje bolj razvito, zato je treba to upoštevati. Če ni vse v redu, je zato tukaj državna oblast, ki mora napraviti red. Če hoče večina varčevati, ima priložnosti dovolj drugod. Opozicija bo v tem oziru podpirala večino. V teh stvareh ni umestno črtati. Tukaj

varčevanje ni umestno,

ker se s tem ustvarja neznosno stanje. — Glede podpor družstvom, ki se bavijo z odgojo dece in mladine se morajo zahtevati poviški. Glede prispevkov za zavarovanje delavcev in zasebnih nameščenecv zahteva, da vlada postavi v proračun določene zneske. Zavzema se zato, da da vlada zadostno vsoto na razpolago za dovršitev zdravilišča na Golniku. Izjavlja, da se je 1. 1923. v oddelkih pri velikih županijah izvršila obširna redukcija. Ostalo je le še toliko uradništva, kolikor je bilo za opravljanje poslov v naznačenem obsegu še potrebno. Če morda taki oddelki v drugih pokrajinah niso potrebni ali ne v večjem obsegu, je gotovo.

da je pri nas socialno življenje bolj komplicirano,

kakor drugod. Zato se čudi, da se to malo številu uradništva pri tem oddelku reducirati! — Predlaga, da se ne sprejmejo predlagane redukcije. Glede dečjih domov in zavetišč so črtali kredite. Dr. Kulovec izjavlja, da če kje ni treba varčevati, potem se gotovo

ne sme pri kreditih za nedoraslo in siromašno dečo.

»Ali hočete dečo na zimo pustiti v nezakurjenih sobah kakor se je to zgodilo na albanskih gimnazijah?«

Kljub temu je večina zmanjšala kredite. Pri postavkah o statistiki se je razvila ostra debata. Vsi govorniki so ostro kritizirali delo ozir. nedelo tega oddelka. Tam je polno nastavljenecv, dosedaj pa še nismo dobili nobene tiskane statistične publikacije.

POSLANEC DR. KULOVEC

Je naglasil, da je statistični urad brez dvoma zelo važen urad. Pri nas se seveda nič ne dela. Zato nimamo v nobeni stroki gospodarstva in javnega življenja nobene statistike. Niti popisa prebivalstva, ki se je izvršil leta 1921., še nimamo. Zato ni razumljivo, zakaj hoče vladna večina črtati še nekatera uradniška mesta, mesto da bi jih izpopolnila. Zahteva, da se vsa uradniška mesta ohranijo, gmočno pa se naj reducirajo druge pozicije.

Posl. Pušenjak in Kulovec sta stavila mnogo izpremenjvalnih predlogov, ki jih večina ni sprejela razen enega, glede podpor humanitarnim društvom.

VEČINA NEUSMILJENO ČRTA.

Kljub vsem tem predlogom in argumentom je vladna večina neusmiljeno črtala. V pogl. I. je črtala kredite za socialno propagando, za borze dela v Mariboru, Murski Soboti, Celju in drugod, ostanejo le v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu. Črtala je kredite za 3 inspekcije in 4 uradnike pri oblastnih inspekcijah dela, za 4 nadzornike pri nadzorstvu parnih kotlov za 2 pri oddelku za zavarovanje delavcev, 4 tajnike in nižje uradnike pri mestnih zaščitah dece in mladine, 7 uradnikov pri borzah dela, 7 pri inspekcijah dela, 4 sluga pri mestnih zaščitah dece in mladine, 6 slug pri borzah dela.

Kredite za podporo brezposelnim je zmanjšala od 300.000 na 150.000 Din, kredite za humanitarna društva od 205.000 na 100.000 Din, kredite za zaščito dece se zmanjšajo.

Pri 2. oddelku za Slovenijo se reducirajo: 1 referent, 1 tajnik, 2 pisarja, 1 arhivski uradnik, 2 poduradnika. Krediti za potnine in selitve se za Slovenijo zmanjšajo od 30.000 Din na 15.000 Din. Za pisarniške potrebščine od 20.000 na 10.000. Kredite za nabavo novega pisarniškega materiala in za nabavo knjig so črtali, za nabavo časopisja reducirali od 12.000 na 1000 Din. Krediti za vodo, čiščenje dimnikov in stranišč, odvažanje smeti, za popravilo streh, za popravila v poslopiju, za zavarovanje proti požarom, se črtajo. Krediti za kurjavo se znižajo od 20.000 na 8000 Din, za razsvetljavo na 2000 Din. Številne redukcije so se izvršile pri invalidskih zavodih. V Sloveniji so črtana 4 poduradniška mesta.

Pri ustanovah za dečo so črtani mnogi krediti. V Sloveniji so črtana 4 mesta za sluga. Istotako je šlo v drugem poglavju. Predsednik je na vsak način hotel na koncu izvesti gla-

sovanje o celem proračunu. Opozicija je izjavila, da se glasovanje ne more vršiti, češ da po poslovniku odsek od tega nima pravice, ker to ni specialna debata, ampak delo v odseku. Zato je moral predsednik popustiti. O celotnem proračunu ministrstva za soc. politiko se bo še razpravljalo v plenumu finančnega odbora.

MINISTRI ZAMUDILI PREDLOŽITI PRAVILNIKE.

Uradniki zato prikrajšani za doklade.

Nato se je vršila razprava o raznih pravilnikih, s katerim se mudi raznim ministrom glede dodatkov. Finančni odbor bi moral s tem razpravo končati že do 31. dec.; vlada pa je to zanemarila in še vedno niso vsi pravilniki predloženi. Fin. odbor je na dopoldanski seji sklenil, da se bo o tem razpravljalo na seji, ki se je vršila ob 5. popoldne.

Na dopoldanski seji je finančni odbor razpravljalo o pravilnikih, ki so jih predložili razni ministri za izredne doklade uradništvu. Take pravilnike so predložili: minister za javna dela, za agrarno reformo, za kmetijstvo in za prosveto.

Kakor smo že poročali, bi bilo treba te pravilnike predložiti in sprejeti v finančnem odboru vsaj do 31. dec. 1925. V zadnjem tre-

nutku so se šele ministri spomnili na to in sedaj jih drug za drugim predlagajo.

Nato se je začela debata ali ima fin. odbor po čl. 49. dvanajstina za avgust-november še pravico razpravljati o teh pravilnikih. Posl. dr. Kulovec je zastopal stališče, da je pravica po izreku jasnem besedilu zakona potekla z 31. decembrom. Naglasil je, da pade vsa odgovornost na prizadele ministre, ki niso pravilnikov pravočasno predložili in s tem uradništvu prikrajšali za doklade.

Radi živahne debate in radi tega, ker si vladna večina ni znala pomagati, je predsednik prekinil sejo. Vladni poslanci so se sami posvetovali v ministrski sobi. Po tem posvetovanju je predsednik sejo znova otvoril. Poslanec Gavrilović (rad.) je izjavil, da bo vladna večina glasovala za vse doklade, ki so jih imeli uradniki po starih pravilnikih. Radi te izjave je prišlo do zelo burnega medsebojnega pojasnjevanja, tekom katerega je predsednik zaključil sejo.

Predsednik je sklical prihodnjo sejo za jutri v nedeljo ob pol 10. dopoldne. Na dnevnem redu je generalna in specialna debata o pravilnikih na podlagi starih pravilnikov, ker je tudi vladna večina prišla do spoznanja da ne more o novih pravilnikih razpravljati, ker je to protiparlamentarno in proti poslovniku.

Politični položaj na eni in isti točki.

Belgrad, 2. jan. (Izv.) Politično življenje postaja vsak dan bolj mrtvo, ker se bližajo pravoslavni božični prazniki. V vodilnih krogih se še vedno intenzivno zasleduje sedanja kriza in se iščejo nove zveze.

Radikali sami spoznavajo nevzdržnost položaja. Po svojem časopisju poročajo, da je v opoziciji opažati pokret za približanje vladi. Dasi ravno pokret za približanje k vladi ne obstoja — opozicija se živahno organizira, da bi izvedla odločno borbo proti reakcionarne-mu režimu — je ta vest zanimiva, ker jasno kaže slabost položaja, kar radikali sami priznavajo in javljajo po svojem časopisju.

Poleg tega spuščajo radikali v svet vesti o skorajšnji rekonstrukciji, ki naj bi se izvršila takoj po praznikih in katere namen je pomiriti duhove v radikalnem klubu. Trdi se, da je to v zvezi z bivanjem Ace Stanojevičev v Belgradu, ki je poskušal Pašiča pripraviti do tega zato, da bi se pomiril s skupinami v radikalnem klubu, ki so mu nasprotni.

Politični krogi se zelo mnogo bavijo z abdikacijo romunskega prestolonaslednika in pa z akcijo, ki jo je pričela Turčija, da bi si pridobila nekatere balkanske države za slučaj eventualnega konflikta z Anglijo.

Senzacionalna odpoved romunskega prestolonaslednika.

Belgrad, 2. jan. (Izv.) Današnji belgrajski listi obširno poročajo iz Bukarešte o abdikaciji romunskega prestolonaslednika Karla. Vesti o tem so vzbudile po celi Romuniji veliko vznemirjenje.

Romunski prestolonaslednik Karel je star 32 let. Leta 1918. je stopil v morganatični zakon z gđ. Lambrino, hčerko nekega generala. Ta zakon je bil pozneje razveljavljen. Prestolonaslednik se je leta 1921. oženil z grško princezino Heleno. Iz tega zakona se je rodil sin Mihajlo, ki je sedaj star 4 leta. Ta sin je sedaj imenovan za prestolonaslednika.

Smatra se, da se prestolonaslednik Karel nahaja v Benetkah ali v Švici. Odločno je odbil ponudbo, da bi se vrnil v Romunijo.

Če bi sedanji romunski kralj preje umrl, predno bi prestolonaslednik Mihajlo dorastel, bi bil za regenta imenovan knez Nikola, kraljev najmlajši brat, ki je do nedavno služil v angleški armadi.

Sinaja, 2. jan. (Izv.) Pred kronskim svetom, ki sestoji iz članov vlade in voditelja opozicije in patriarha, je kralj Ferdinand prečital pismo prestolonaslednika Karla, katero je datirano z Dunaja. V tem pismu se pre-

stolonaslednik odreka vsem pravicam na prestol in se zavezuje, da se tekom šestih let ne bo vrnil v Romunijo; pozneje pa samo z dovoljenjem kralja in kraljice.

Kronski svet je sprejel abdikacijo na znanje in proglasil Mihajla za prestolonaslednika romunskega.

Berlin, 2. jan. (Izv.) Romunski vojni minister Madarescu je v zvezi z abdikacijo prestolonaslednika Karla podal ostavko.

Bukarešta, 2. jan. (Izv.) Glede abdikacije krožijo vesti, da so ji vzrok znane ljubezenske afere. Istotako pišejo nekateri listi, da se je akt o abdikaciji izzval na prestolonaslednikovo željo, da bi se mogel vrniti k prvi ženi.

Bukarešt, 2. jan. (Izv.) Pravi motivi, ki so pripravili princa Karla k odpovedi, javnosti še niso znani. Poudarjajo le to, da žena princa Karla ni bila po volji prestolonaslednikovim staršem. Mlada žena je bila konfinirana v nekem gradiču v Besarabiji in princ Karel je kljub vsem naporom ni mogel rešiti. Zato je bil prestolonaslednik po poroki skoro stalno na potovanjih izven Romunije. Na ljubo mirnemu družinskemu življenju se je mladi princ odpovedal prestolu. — Tako pišejo.

Velike poplave na vzhodnem Francoskem, v Belgiji in na Nizozemskem.

Pariz, 2. jan. (Izv.) Reka Meuse vedno bolj narašča. Mesto Liege je v veliki nevarnosti. Deli mesta so že pod vodo in popolnoma odrezani od ostalega mesta.

Pariz, 2. jan. (Izv.) Poplave so na Francoskem vedno večje. V Ardenih je Marna preplavila veliko selišč. Mnogo tovarov so morali zapreti. Mnogo tisočev delavcev je brez dela. Tudi reka Meuse je na več mestih prestopila bregove.

Bruselj, 2. jan. (Izv.) Povodenj je postala prava nesreča za vso deželo. Časopisi in društvo Rdečega križa so začeli zbirati darove v pomoč prizadetim po poplavih.

Köln, 2. jan. (Izv.) Voda v Renu je začela padati.

Cankov pade.

Sofija, 2. 1. (Izv.) Reakcionar na vlada Cankova se po znanem pokolju, ki ga je vprizorila po sofijskem bombnem atentatu, ni mogla več stabilizirati. Vse delne rekonstrukcije, ki jih je izvedel Cankov, niso imele zaželjenega uspeha. Cankov se je osvoval celotno pri svojih lastnih pristajih in zadnje mesece ga je držala samo še takozvana vojaška struja. Zato je Cankov zahteval od kralja Borisa, da razpusti sobranje. Kralj je z ozirom na zunanji položaj Bolgarije to zahtevo odbil. Zadnje dni je del vladnih poslancev predložil Cankovu peticijo, ki zahteva, da predsednik vlade dne 2. januarja demisionira. Podpisani poslanci groze, da bodo svojo vlogo prebrali v parlamentu in izglasovali nezaupnico vladi, če

do tega dne demisija ne bi bila podana. Med kandidati, ki naj sestavijo prihodnjo vlado, se imenuje največ Ljapčev. Nova vlada naj bi bazirala na široki koncentraciji.

SLOVENC V GLAVNEM PROSVETNEM SVETU.

Belgrad, 2. jan. (Izv.) Prosvetno ministrstvo je imenovalo za izredne člane glavnega prosvetnega sveta od Slovencev sledeče gospode: dr. Ivana Lončarja, dr. Karla Ozvalda, vseučiliškega profesorja, Ivana Štruklja, nadučitelja in ravnatelja Josipa Tominka iz Maribora.

RADIČEV SHOD V VUKOVARU.

Zagreb, 2. jan. (Izv.) Včeraj je priredila Radičeva stranka shod v Vukovaru. Shod je bil v zaprtih prostorih. Kmetje se vabilo niso

odzvali v bogve kako velikem številu. Stjepan Radić je govoril to pot jako oprezn. Znanje politike se sploh ni dotaknil, o njej je pa govoril prav malo. Njegov govor je bil brez pomena in ni Radiću uspelo, da poravi svoj slab položaj v Sremlu.

KEZMAN POJDE VENDAR NA DRŽAVNE STROSKE.

Zagreb, 2. jan. (Izv.) Kakor je zvedel dopisnik, Stjepanu Radiću ni uspelo vrniti dr. Ljudevita Kežmana kot delegata v naše odposlanstvo, ki je odšlo v Ameriko, da urea naše dolgove. Nato je minister trgovine in industrije dr. Krajač Kežmana določil kot svojega delegata za razstavo v Philadelphiji, ki nadzira ureditev našega paviljona.

SOCIALNO ZAVAROVANJE V ITALIJI.

Rim, 1. jan. Ministrski svet je odobril zakonski odlok, ki uvaja obvezno zavarovanje proti nezgodam za vse panoge gospodarstva ne izvzemši kmetijstvo.

Shodi SLS

Okrajni skupni shod SLS za ormoški okraj se vrši v lorek, dne 5. januarja, ob pol 10. u dopoldne v Ormožu v Katoliškem domu. 2 upniki vseh krajevnih organizacij ormoške okraja vabljeni v čimvečjem številu!

Beleške

△ Svojo novoletno številko je otvorilo »Jutro« v znamenju najbesnejšega sovraštva. To priča njegov uvodnik, poln strupene gonje proti SLS. Kaj bi pa tudi sicer »Jutro« svojim bralcem moglo za novo leto servirati drugega ko zabavljanje na »klerikalce«, To je vendar vsa njegova politična duševna hrana.

△ V deliriju silvestrovo noči je »Jutro« novoletni uvodničar izlil na papir tudi to-le: »Vsak klerikalni poslanec stane Slovenijo po izidu davčne statistike najmanj 5 milijonov dinarjev v letu 1925. Koliko pa nas stane sicer na izgubljenem ugledu, na neurejenih ali krivično rešenih gospodarskih vprašanjih, to se s številkami sploh ne da izraziti. Precej sta popravila samostojna demokratska poslanca, a 2 napram 20, to je številčno razmerje, ki kljub vsemu trudu mora prinesiti svojo neugodno posledico.« — Da, da, vsi trezni Slovenci, najbolj pa tisti korenito iztrežnjeni volivci, ki so dali svoje krogljice samostojnim demokratom, imajo že zdavnaj kompletan račun, koliko staneja Slovenijo samo ta dva samostojno-demokratska poslanca. Kaj ko bi jih bilo 20! Slovenija bi tega ne prenesla.

△ SDS je vedno globlje segajoča ljudska stranka, tako piše »Jutro« v sladki omotici silvestrovo noči. K temu dobremu dvotipu ne moremo drugega reči, ko samo navdušeno vzklizniti: Živela SDS!

△ V leto 1926. stopamo z željo, da bi Slovenci končno odvrgli od sebe raztrgano in lažljivo zastavo avtonomizma in da bi se krepko oklenili edino pravilne pozitivne gospodarske in kulturne jugoslovanske politike SDS — tako zaključuje »Jutro« svoj novoletni članek. — Mislimo, da bodo Slovenci od te politike bežali ko od garjeve kuge, da se poslužimo izraza g. Žerjava.

Ustanov. občni zbor »Ženskega pokreta« v Ljubljani

Včeraj se je pridružila organizacijama »Ženskega pokreta« v Belgradu in Zagrebu še posestrima v Ljubljani.

Malo pred četrtro uro popoldne je v posvetovalnici mestnega magistrata otvorila ga. Alojzija Štebjeva kot predsednica pripravljalnega odbora ustanovni občni zbor ob prisotnosti okrog 100 udeleženk. Pozdravila je navzoče, zlasti zastopnice »Ženskega pokreta« iz Belgrada in Zagreba, in podala nekaj misli o vzrokih, pomenu in namenu feminističnega gibanja in specielno še smernice novo ustanovljene organizacije.

Pravila, ki jih je oblastvo že potrdilo, so bila po kratki debati sprejeta brez izprememb.

Članarina je bila določena na 1 Din mesečno; vendar odbor apelira na članice, naj po možnosti prispevajo več, da bo organizacija lažje delovala.

V odbor so bile izvoljene sledeče dame: Vera Albrecht, Mara Jarc, Malči Prijatelj, Angela Vode, Karla Modic, Ema Peče, Alojzija Štebi, Cirila Štebi, Jožica Novak, Angela Boškin.

Pri 6. točki dnevnega reda: Predlogi in vprašanja, se je govorilo o tem, kako pritegniti podeželsko ženstvo. Odbor bo razpošiljal četrtletno bulletino o delu organizacije po celi Sloveniji in skušal dobiti po vseh večjih krajih agilne poverjenice.

Po izčrpanem dnevnem redu sta pozdravili slovenske sestre zborovalke in podali zanimiva referata še predsednica belgrajskega »Ženskega pokreta«, ga. Mileva Milojevičeva, in zagrebskega, ga. Mira Vodvačka-Kočenda. Zatem je predavala še gđ. Darinka Lacković o praktičnem delu organizacije na polju ženske prosvete in o delu »2. p.« v Belgradu. V štirje referati so bili res lepi in stvarni.

Ob pol šestih zvečer je predsednica lepo uspeli občni zbor zaključila.

Anton Sušnik, narodni poslanec:

Prosveta.

Prosvetna politika v naši državi ne hodi pravo pot. Ne odgovarja niti potrebam ljudstva, niti zahtevam našega časa.

Tisočletna razdvojenost je ostavila med Jugoslovani globoke zarezne tudi v kulturnem oziru. Razlike so očitne celo po pokrajinah. Šolstvo se je razvijalo drugače med Srbi, kakor pa med Slovenci in Hrvatji, drugače v Bosni in Hercegovini, kakor pa v Sloveniji.

To rano dobro pokaže statistika prosvetnega ministrstva. Po zadnjem štetju ima naša država 7463 osnovnih šol, 17.000 učiteljev in 817.000 učencev. Od teh pride v Sloveniji en učenec na 8 prebivalcev, v Hrvatski na 12, v Črni gori na 26 in v Bosni in Hercegovini celo na 27 prebivalcev. Analizirajmo pa najprej v Makedoniji, kjer jih komaj 16% zna brati in pisati, potem v Bosni in Hercegovini 80%, v Črni gori 67%, v Srbiji 66%, v Dalmaciji 50%, v Hrvatski in Slavoniji 33%, v Vojvodini 22%, v Sloveniji 14%. — Od 1. 1910. pa se je na Hrvatskem in v Sloveniji nepismenost precej znižala, tako da imamo Slovenci danes nepismenih komaj 5—6%.

Kako smo glede ljudskih šol v naši državi že zadaj, nam dokazuje primera s čehoslovaško republiko. Čehoslovaška nima niti 2 milijona več prebivalcev, pa šteje 14.700 osnovnih šol s 44.450 učitelji in 2.125.000 učenci.

Srednje šolstvo pa se je zlasti od prvega svetovnega vojna hitro razvilo. Od združenja je bilo otvorenih nič manj nego 41 višjih in 31 nižjih gimnazij, tako da imamo v celotni državi 112 višjih in 63 nižjih gimnazij, katere obiskuje 80.000 dijakov.

Dočim pride ena gimnazija na 70.000 prebivalcev, odpade ena strokovna šola pa 150 tisoč ljudi.

Te številke govore dovolj jasno, kakšna bi morala biti prosvetna politika v naši državi. Toda žalibog! Medtem ko se je analifabetizem, osnovnemu in strokovnemu šolstvu obračala premala skrb, so se ustanovljale gimnazije v krajih, ki ne nudijo nobene možnosti za obstoj in razvoj takih šol. Zato imamo danes po Srbiji gimnazije, na katerih so razmere naravnost katastrofalne. So gimnazije, kjer ni niti enega kvalificiranega učitelja. Po večini — pravi bivši prosvetni minister Vučković — so gimnazijski učitelji: absolvirani filozofi, Rusi, kontraktualni nastavljenici, učitelji osnovnih šol, zdravniki, apotekarji, gozdarji in svečeniki.

Kar tiče posebej nas Slovence, s prosvetno politiko ne moremo biti zadovoljni. Mi Slovenci smo si že davno zgradili Aljažev stolp vrh Triglava. Perverzno je zato zahtevati od nas, da čakamo zdalej na brata Srba, da se skupaj učimo »hojo na Triglav«. In »Blaže in Nežica« sta se že pred 70 leti pri nas učila, za kar šele danes kujejo načrte prosvetni inspektorji v Belgradu.

Izvirni greh za tako prosvetno politiko je etatizem, ki ga prinaša s seboj že vidovdanska ustava z določbo: šola je državna. Lahko je reči: če hočeš prižgati tobak, plačaj takso. To more biti samo koristno za državo. Vse kaj drugega pa je monopol na šolskem polju. Tak monopol le zavira napredek in ubija vsako privatno iniciativo, kar je v največjo škodo državi.

Potem pa centralizem in unifikacija! Lepo! Belgrad more biti veliko, more biti lepo mesto. Toda Belgrad ni Rim in ne Pariz. Belgrad nima tiste privilegije sile. Belgrad ne more biti kulturni center v naši državi in tudi nikdar ne bo. In dalje! Šola ne more biti karnava. Uniformiranje pouka in vzgoje je največji greh centralističnega režima. Sava ne more teči nazaj in Triglav ne stoji v Banatu. Prav tako srbska šola ni za slovensko dečo in slovenska ne za srbsko. Centralizem v šolstvu je za Slovence kakor prisilni jopič za zdravega. Nasilje je v narodnem, nasilje v verskem oziru.

Centralistična prosvetna politika tudi nima nobenega smisla za pereča sodobna vprašanja. — Zalostno je, da na nobeni univerzi nimamo stolice za sociologijo. Ali še bolj žalostno je, da učenec v šoli ne sliši skoro ničesar o delu, da se ne uči ljubiti in spoštovati dela. Student se še vedno sramuje očeta-delavca! Dobro je pokazal na to slabo stran g. Radić, ko je zahteval, da se mora vsak dijak naučiti kake obrti. Opozoril je na temperamentalni način na važnost socialnega vprašanja. — Slovenski kmetski fantje — »Orli« študirajo Ušeničnikovo Socialno vprašanje! Socialni študij mora v naše šole!

Prav je imel v nekem oziru novi prosvetni minister s trditvijo, da v prosveti ni glavni denar in kruh, ampak duh. Duh, ki preveča čarane naše šolstvo, je materializem. Več pouk je utilitarističen. Idealizem je vržen iz šol. Kam plovemo?!

Upajmo, da nam novo leto prinese preokret tudi v prosvetni politiki. Nov duh mora zavladati v našem šolstvu. Zmagati mora zahteva SLS po kulturni avtonomiji.

III. vel. društvena prireditelj Juristov dne 30. jana. 1926. v velik dvorani hotela Union. Vstop le proti vabilu, ki jih dobite prve polovice januarja.

Vesela osrednja društva niti pošt. uslužbenec se vrši dne 9. januarja v vseh zgornjih prostorih Narodnega doma. Čisti dobiček je namenjen v prid bolnim in onemoglim članom. Vstopnina 10 Din. — Odbor.

Narodni poslanec Franjo Zebot:

Moje misli o naši bodočnosti.

Slovenstvo! Ko smo bili mladi, se je domala vsak Slovenec navdševal in ogreval za slovensko domovino, slovenski jezik, za slovenske običaje itd. Bili so to idealno lepi časi. Danes pa najdemo žalibog veliko število rojakov, ki slovenstva, slovenskega naroda, slovenskega jezika nočejo več pripoznati, kamoli, da bi ga branili. Ne tajijo sicer, da so sinovi slovenske matere, ali delovanje njihovo je naperjeno proti slovenstvu. Pačijo naš čisti jezik, delajo politiko, ki ima namen Slovenijo s karte zbrisati, šolstvo hočejo urediti na način, da bi šole ne vzgajale več mladine v slovenskem duhu. Neka meglena jugoslovenščina, srbsčina ali hrvatstvo naj bi nadomestilo slovenščino. Proti naravnim zakonom se borijo ti klečepalci, ti mali ljudje, ki so vedno napredaj za slednico leče. Toda zastoj hlapčujejo. Ne! Slovenstvo ne sme propasti. In ne bo propadlo! Slovenstvo, slovenski narod je tisti element, ki bo igral še veliko zgodovinsko vlogo pri prehodu zapadno- in severnoevropske kulture na jugovzhod.

Glede naše države: Kakor smo jo gradili s svetim navdušenjem, tako jo moramo braniti in ohraniti za vsako ceno! Za nas Slovence v nobeni drugi državi tvorbi ni mesta, ni bodočnosti, to ve vsak otrok danes. Res je, da je danes državno gospodarstvo, državna (vladna) politika naperjena proti Slovincem, proti Sloveniji, ali tudi to bo nehalo. Ko bodo izrežani v notranjosti naše države grdi tvorci krivice, slabega gospodarstva, neenakosti in nasilja, se bo razvila naša država v eno najlepših, najbogatejših in najsrečnejših. Vsi pogoji za to so dani. Jaz vedno naglašam: Kakor ni krivo kmetsko posestvo (>grunte<), če ima slabega, brezvestnega gospodarja, kateri za-

B. S.:

Politični položaj na Čehoslovaškem.

Praga, 29. dec. 1925.

V prvih dneh po volitvah se je zdelo, da se bodo začeli za čehoslovaško državo tisti mrzli aprilski dnevi s sneženimi zameti in z burjo, ki navadno nastopijo po prvih lepih in toplih pomladanskih dneh. Nastala je nezno na politična tišina. Celotno za mnoge najbolj bistroumne in hladnokrvne politike je bil politični položaj gordijski voz. Zopet se je pokazalo, da volitve mnogokrat pokopljejo vse prejšnje načrte.

Najprišrčnejša želja svobodomiselnih strank je bila, da se sestavi po volitvah vlada vseh svobodomiselnih socialističnih strank v zvezi s čs. kmetijsko (republikansko zemljedelsko) stranko. Zrtev tega načrta naj bi bila predvsem čs. ljudska stranka. Ker pa nemški soc. demokrati ne bi mogli podpirati vlade, kjer bi bila zastopana kapitalistična narodnodemokratska stranka, zato je bilo treba oslabiti tudi njo. Seveda bo proti njej kot svobodomiselnim stranki ni mogel biti tako brezobziren in vroč kakor proti čs. L. S. Borba proti narodnim demokratom je bila v veliki večini zakulisna. Že nekaj mesecev pred razpisom volitev se je posrečilo krogom, ki so zamislili ta načrt, odcepiti od nar. demokratov enega izmed njihovih voditeljev, bivšega finančnega ministra, vseuč. prof. dr. Engliša, ki slovi kot najboljši češki finančnik. Baje se mu je zagotovilo za plačilo že vnaprej ministriki stolec. Ko je dr. Engliš pridobil na svojo stran tudi odličnega nar. demokratskega poslanca dr. Stranskega, ki je lastnik uglednega dnevnika »Lidové Noviny«, je bilo jasno, da bo nar. demokratska stranka izšla iz boja poražena.

Ta načrt je bil simpatičen tudi nemškimi soc. demokratom, ki so zavoljo njega onemogočili enotni nemški blok, da si ne bi zavezali rok.

Toda volilni izid je vse te načrte prekril. Dr. Englišu in dr. Stranskemu se je sicer posrečilo odtrgati nar. demokratski stranki 100.000 glasov, toda oslabil je vendar nista tako, kakor se je želelo in tudi sama nista bila izvoljena. Čs. L. S. je napredovala za 50 odst. Kakor češki tako so tudi nemški soc. demokrati doživeli hud poraz. Kljub temu, da je napravila železnice za svojo strankarsko ustanovo in da je bila voditeljica v boju proti katolicizmu in čeravno ji pripada zelo sposobni in zaslužni zunanji minister dr. Beneš ter je imela velike volilne fondne in moralno pomoč v zelo vplivnih krogih, vendar je č. nar. socialistična stranka priborila samo en novi mandat. Tudi republikanska agrarna stranka je le neznatno napredovala.

V prvem hipu je postalo jasno na podlagi števil, da je vlada čs. soc. demokratov, čs. narodnih socialistov v zvezi z agrarci in nemškimi soc. demokratimi nemogoča. Resno se je začelo nato misliti na komuniste. Vodilno časopisje nar. socialistov in čs. soc. demokratov se je začelo dobrikati komunistom in jih opozarjati, da je nastopila ugodna prilika, da se uveljavijo delavske zahteve in da se ubije klerikalni zmaj. Ako ne bodo hoteli izrabiti te ugodne prilike, bo na komunistih krivda, ako se ne bo zavezala niti klerikalna nevarnost, temveč še celo povečala. Da bi se dala komunistom prilika, da se premislijo, ni bila dalje časa po objavljenju končnovolilnih volilnih

pravi očetovo dedovino, tako tudi naša država, naša domovina ni kriva, ako imamo slabo upravo, slabo vlado. Prepričan sem, da bodo tudi pošteno Srbi prav kmalu zavrgli one, ki vodijo državno ladjico v gotovo propast. Dogodki v radikalnem klubu svedočijo, da se bliža doba resnejšega in morda poštenjšega režima. Vsi pa moramo delovati na to — posebno mi Slovenci — da država ne bo dobila smrtonosnih ran zaradi svojih slabih upravnikov.

Kaj bo z nami katoličani? Naša politična organizacija mora zanesti poštenost in javno življenje, v upravo, v zakonodajo naše države. V dno duše sem prepričan, da se korupcija ne bo prej omejila, dokler ne bo prepojena jugoslovaška javnost z idejami krščanskega socializma. Žal imamo sedaj na čelu uprave, posebno pri državnih financah ljudi, ki se ne dajo voditi od krščanskih načel. Verska misel, ideje naše stranke in naš program naj prevzamejo vso našo javnost! Sedanje zastopanje katoličanov ni v interesu države. Po mojem mnenju bi bilo treba, če hočemo, da se bodo razmere v naši državi stalno uredile, delati na to, da se ustanovi enotna, močna katoliška ali vsaj enotna krščanska stranka za celotno državo. V tej stranki naj bi se zbirali vsi pošteno čuteči državljani vseh narodov.

Kar se tiče zboljšanja državnih financ, je poleg štedenja najnujnejša potreba in edini izhod iz finančne polomije: omejitev vojaštva. Militarizem, ki požene letno 4 do 5 milijard dinarjev, je za obstoj države nevaren. Mislim, da bi z eno milijardo lahko bila obramba države ne samo boljša, ampak tudi taka, ki bi širila in pospeševala zadovoljstvo med državljani. Če so bo pri nas začelo z razdevanjem militarizma, bodo to posnemale tudi druge evropske države in še le tako je upati, da pridemo do pravega, trajnega miru in zadovoljstva.

To so moje misli za Novo leto.

KUNEROL

100% na čista mast iz kokozovih orehov, zajamčeno izčiščena in higijenična, se zopet dobiva v vsih trgovinah.

katoliškega duhovnika, predsednika druge najmočnejše državnotvorne stranke, msg. Šramka, da vzame v roke vodstvo »Husovga« naroda. Navidez sicer msg. Šramek ni uspel, ker so narodni socialisti že vnaprej izjavili, da nikakor ne vstopijo v vlado, ki bi jo sestavil Šramek. V resnici pa so vse stranke v glavnem sprejele njegove prejšnje zahteve. V času njegovih razgovorov so se socialisti odločno izjavili proti uradniški vladi, ki so jo želeli najvišji krogi, če bi Šramek ne sestavil vlade. Imel je priliko, da ne samo natančno spozna stališče posameznih strank, temveč da tudi pouči predsednika republike o svoji politični koncepciji. V katoliških krogih je vzrastla samozavest vsled njegovega mandata, pri treznih svobodomislecih pa se je rodila misel, da je treba s čs. L. S. računati in da bo čs. L. S. imela že pri prihodnjih volitvah min. predsednika, če bo napredovala tako naglo kakor doslej. Ko je po Šramkovem poskusu sestavil Švehla vlado šestih čeških strank, ki razpolaga s 160 poslanci, torej z večino 10 glasov, je obveljala zahteva čs. L. S. Vsa ministrstva so se zamenjala. Narodni socialisti so morali prepuštili prometno ministrstvo soc. demokratom, soc. demokrati pa so prosvetno ministrstvo, kjer so dosedaj vodili odkrit boj proti Cerkvi, morali odstopiti objektivnemu šolniku in strokovnjaku na šolskem polju, agrar. prof. dr. Srdinki. Dve ministriji sta zasedeni le začasno, dokler se ne ukineta. L. S. je dobila razen ministrstva pošt (msg. Šramek) in upravitelja ministrstva za prehrano (dr. Dolanský) tudi notranje ministrstvo (dr. Nosek). Ta resor je tem važnejši, ker v prejšnji vladi notranji minister ni pokazal dovolj energije, da uvede na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji red v državno upravo. Nad 40 cerkev, ki so jih v Podkarpatski Rusiji vzeli pravoslavni nasilnim potem katolikom, bo gotovo sedaj v kratkem vrnjeno pravim lastnikom. Kakor dosedaj v vseh vladah je tudi tokrat minister za Slovaško uradnik. Uradnik je tudi finančni minister, ker predsednik republike ni hotel potrditi nobene vlade, v kateri ne bi bil prof. dr. Engliš.

V prejšnji vladi so se vsa najtežavnejša vprašanja razmotrivala najprej v tzv. »petki«, kjer je imela vsaka vladna stranka enega zastopnika. Ako pa tu ni prišlo do sporazuma, je vprašanja pretresala desetka. Na mesto »petke« je stopila sedaj »šestka«, prejšnja desetka pa je zamenjala »dvanaestka«. Vsaka vladna stranka mora vse predloge in interpelacije, ki jih namerava postaviti v zbornici, predložiti najprej šestki.

Čehoslovaška država je spretno uredila zunanje politična vprašanja. Tudi Rusijo bi že davno priznala, če se ne bi temu upirala njena romunska in jugoslovaška tovarišica v Mali antanti. Toda pritisk gospodarskih krogov je tako močan, da jo bo kljub temu morala priznati v najkrajšem času. Valuta je stabilizirana, v upravi in sodstvu vlada red vsaj v zgodovinskih pokrajinah, kratko, država je v glavnem v normalnem stanju. Sedaj pa bo treba rešiti predvsem vprašanje avtonomije Slovaške in Podkarpatske Rusije.

Kje se dobe

srečke Dijaškega podpornega društva?

V Ljubljani: po vseh trafikah in v Akad. domu, Miklošičeva cesta 5; V Škofji Loki: g. Viktor Debeljak, glavna trafika; V Kranju: trgovina Logar; V Trzinu: Delavsko konzumno društvo; V Radovljici: g. Iv. Bulovec, hranilnica; na Bledu: Del. konzumno društvo; Na Vrhniki: Gospodar. društvo; V Borovnici: g. Ant. Leber, trafika; V Ribnici: g. Ludv. Burger; V Litiji: g. Romik Vid. strojnik; V Črnomlju: g. Jože Skubic, gostilna; V Metliki: Konzumno društvo; V Celju: Ljudska posojilnica; V Mariboru: Zadr. gospodarska banka. Tu in povsod drugod pa še pri preč. župnih uradih, naših društvi, trgovinah itd.

Ker je žrebanje vseh 1041 dobitkov (vrednost 117.250 Din.) že čez 14 dni, vljude opozarjamo p. n. občinstvo, da ne zamudi nakupiti si srečk. Žrebanje se vrši brezpogojno 15. januarja 1926 in ne bo preloženo.

Močan potres.

Ljubljana, 2. januarja 1926 malo po 19 je bilo čutili v Ljubljani močan potresni sunek. Močno tresenje je trajalo nekaj sekund. Zavod za meteorologijo in geodinamiko objavila o potresu sledeče:

V noči od 1. na 2. tega meseca sta potresomera v ljubljanskem zavodu za meteorologijo in geodinamiko zabeležila sedem potresnih sunkov, izmed katerih je bil prvi najmočnejši. Ta je bil zabeležen ob 19. u. 04 m. 28 s. Ostali sunki so bili zabeleženi ob 19. u. 21 m. 57 s., 19. u. 35 m. 47 s., 22. u. 01 m. 12 s., 22. u. 01 m. 36 s., 22. u. 17 m. 32 s. in 2. jan. ob 1. u. 42 m. 49 s. Prvi sunek je bil tako močan, da se je registrirajoča naprava pri enem apartu zlomila. Potres so čutili tudi v pisarni zavoda. Premikale so se police obložene s knjigami, nihale viseče svetilke in stene so se vidno nagnale. Prosimo vse cenjene poročevalce, da nam pošljejo izpolnjene potresne formularje, kakor tudi vse one, ki so potres čutili, predvsem na deželi, da javijo potek potresa omenjenemu zavodu. Dopisovanje je poštino prosto.

Centrum in smer potresa še ni ugotovljena, po vseh znakih pa je soditi, da je epicenter v Primorju. Potres je povzročil ponekod veliko razburjenje. V cerkvah se je množic polastil velik strah. Kina so se mahoma izpraznila. Zlasti ženske in otroci so hite iz stanovanj na ulice in vrtove. Nekatere družine so se cele četrt ure po prvem sunku stale na planem in čakale, v prepričanju, da bodo v kratkem sledili še nadaljni, močnejši sunki. Gruče otrok in žensk so glasno jokale in trepetale iz strahu. V deželni bolnici je en rekonvalescent umrl zadet od srčne kapi, ki je nastopila vsled prevelikega strahu. Drugih težkih nesreč potres ni povzročil. Iz posameznih krajev Slovenije smo dobili sledeča poročila:

St. Vid nad Ljubljano.

Tudi tukaj smo čutili na Novega leta dan ob 7 zvečer močan potres. Zvonik se je kar vidno zamajal in zvonovi so nalahno udarili. Vendar hujšega ni bilo in se je orlovska novoletna prireditev v ljudskem domu v najboljšem razpoloženju vršila naprej.

Vodice nad Ljubljano.

1. januarja zvečer ob 7. uri 5 minut smo čutili tu potres. Drugi sunek, ki je trajal 1 minuto, je bil tako močan, da se je majalo pohištvo, ropotala posoda in so se zvonovi v zvoniku zmajali ter so kladiva za bitje ure udarjala na zvonove.

Borovnica.

Na novega leta dan ob 7 zvečer smo začutili precej močan potresni sunek, ki je trajal par sekund. Bil je tako močan, da je v sobah metalo omet s stropov, v zvoniku se je oglašil zvon. Paniko je povzročal še kratek stik pri električni luči, tako da je bil ves kraj sredi najhujšega potresnega sunka v temi.

Gorenji Logatec.

Novega leta dan točno ob 7 zvečer smo čutili tu močan potres. Najprej je začelo bobneti, nato pa se je začelo zibati, v začetku počasneje, nato vedno močnejše. Prvi sunek je trajal z bobnenjem vred kakih 30 sekund. Par minut zatem je sledil še drugi krajši in slabši sunek. Vrata so zahreščala, pohištvo se je zazibalo, posode v omarah in na policah so se majale, ura na steni se je ustavila, tudi posamezni odlomljeni kosci opeke so padali s streh. Ljudje so vsi prestrašeni prbežali iz hiš. Čutili so potres tudi tisti, ki so bili na planem.

Dol. Logatec.

Na novega leta dan je bil pri nas hud potres in sicer ob 7. uri 4 minute. Močno je zabučalo, nato pa 2minutni močan potres. Ljudstvo je prestrašeno zbežalo na prosto. Preko noči na 2. t. m. se je parkrat ponovilo bučanje in lahki potresni sunki.

Planina pri Rakeku.

Na Novo leto smo čutili 3 minute pred 7 zvečer 3—4 sekunde trajajoč zelo močan potres, tako da so okna in vrata zaškripala. Smer potresa je bila od zahoda. Čulo se je vtol bobnenje. Ljudje so prestrašeni prihiti iz hiš ven na cesto.

Unec.

Na novega leta dan zvečer se je ob 7. uri 5 minut naenkrat začutil piš silnega vetra. Takoj nato je nastal močan potres, ki je trajal kakih 15 sekund. Vse se je zibalo sem in tja. Opeka na strehah je močno ropotala. Ker je bil sunek zelo močan, so se prikazale razpokline pri večjih poslopjih. Najbolj so trpeli cerkev, župnišče in šola. V cerkvi je s stropa padlo precej ometa. Sv. Komljanu na glavnem oltarju je padel meč iz rok. Ljudje so se silno prestrašili in so bežali iz hiš. Za tem so se vrstili drugi sunki. Prvi sunek je bil najmočnejši. Vseh sunkov je bilo skupaj 12. Od teh je bil šesti zvečer ob 10. Deveti ob 10. uri 48 minut, enajsti ob 11. Sploh je trajalo potresno valovanje do 5 jutraj. Smer potresa je bila od severa proti jugu. Na Uncu so bili sunki zelo občutljivi in njih učinki zelo močni.

Cerknica.

Dne 1. t. m. ob 18.58 smo čutili močan potresni sunek v smeri proti vzhodu. Sunek je bil tako močan, da je padala opeka s streh. Najhuje je bila prizadeta vas Jezero. Vse hiše so kolikor toliko poškodovane. Povsod se vidijo velike razpoke. Cerkev na Jezeru je zelo poškodovana. Potresni sunki so se ponavljali še ponoči. Dva precej močna smo čutili ob desetih (22).

Loški potok.

Tukaj se je na novega leta zvečer čutil izredno močan valovit potres v smeri od severovzhoda proti jugu, ki je trajal 17 sekund.

Višnja gora.

Na novega leta zvečer ob 7 in 10 minut je prihrul od severa močan sunek. Hiše so se potresle in posode so se majale v omarah. Tako močnega sunka nismo še čutili.

Kranjska gora.

Na novega leta dan po 7 zvečer smo čutili zelo močan potres spremljan z podzemeljskim bobnenjem v smeri jugovzhod-severozahod. Treslo se je približno 10 sekund.

Žalna.

1. t. m. smo čutili ob 7. uri 4 minute zvečer potresni sunek, trajajoč do šest sekund.

Litija.

Na novega leta dan 3 minute po 7. uri zvečer se je začutil močan potresni sunek, ki je trajal 17 sekund. Starejši ljudje, ki pomnijo še potres iz l. 1895., pravijo, da je ta sunek od takrat sem najmočnejši. Sunek je prišel od vzhodne strani. Razen malo strahu in preplašenja ni bilo nobene škode.

Trbovlje.

V petek zvečer okoli 7 smo čutili tu močan, valovit potres z bobnenjem, trajajočim več sekund. Potres je napravil paniko v kinu in so obiskovalci preplašeni leteli na prosto. Pri Volajcu je na neki stranski hišici padala opeka s strehe. Električna luč je na cestnem drogu pri Dimniku ugasnila.

Rateče pri Zidanem mostu.

Potresni sunek smo čutili ob 6. uri 55 minut.

Razbor pri Zidanem mostu.

Na novega leta zvečer ob 19. uri 7 minut je bil pri nas močan potresni sunek, ki je trajal par sekund; stenske podobe in glazvina na omarah je glasno rožljala. Smer od juga proti severu.

Laško.

Ob 7. uri 14 min. zvečer je bil pri nas 4—6 sekund trajajoč močan potres, da so škripala okna, tramovje; ponekod je pokalo zidovje in so se premikale stvari. Moč potresa je bila enaka potresu iz l. 1917.

Maribor.

Potresni sunek smo čutili pri nas na novega leta dan ob 19.8. Sunek je bil od zahoda proti vzhodu. Sunek je bil močan, prvokrat trikratni, drugič po 1 minuto dvakratni. Sunek je občutilo skoro vse prebivalstvo, posebno v stanovanjih. Ljudje so hiteli na cesto in zbegano pričakovali, če se potres ponovi. Tu in tam je bila poškodovana električna napeljava.

Celje.

Hud potresni sunek smo čutili na dan novega leta ob 7. uri 5 min. zvečer. Večina ljudi je tedaj sedela ravno pri večerji, ko so se začela tla majati. Prvotni šibkejši sunek je trajal nekako 20 sekund. Sledil je močnejši kratek tresljaj, tako, da so se začeli vsi predmeti močno majati. Iz nekaterih streh so padli posamezni kosi opeke. Tako je n. pr. iz mestne hiše padlo na tla nekaj komadov opeke. Ker je bil sunek precej močan, je seveda vzbudil med prebivalstvom precej strahu, tako da so posebno ljudje, ki stanujejo v višjih nadstropjih, tekli v hudem strahu na ulico in v bojzani pričakovali nadaljnjih dogodkov.

Zagreb, 2. jan. (Izv.) Sinoči ob 19.5 je bil v Zagrebu potres, ki je trajal skoro 10 sekund. V Zagrebu so bile v tem času cerkve precej polne vernikov, med katerimi je zavladalo veliko razburjenje. Vendar v Zagrebu potres ni napravil kake večje škode.

Kakor javljajo iz hrvaškega Primorja, je bil potres tam mnogo močnejši. Na Reki se je zrušilo nekaj domnikov.

Geofizični zavod v Zagrebu je izdal tole službeno obvestilo: Sinoči ob 19.4.39 so zabeležili seizmografski aparati na Oriču pričetek potresa v daljavi 150 km. Premikanje tal je znašalo 88 mikranov, maksimum tresenja je bilo v Zagrebu ob 19.4.58. Drugi sunek je bil ob 19.11.41, tretji pa 19.17.56. Tresenje je nehalo ob 19.20.

Zagreb, 2. jan. (Izv.) Zagrebško časopisje je prejelo o potresu sledečo novico iz observatorija dr. Belarja pod Triglavom: Sinoči so zabeležili tukajšnji aparati ob 9.12 močan potres. Prvem sunku je sledilo več drugih v oddaljenosti 75 km. Potres je dosegel moč 8 do 9 stopinj. Dr. Belar je pisal zagrebškemu

časopisju, da je že pred 10 dnevi slutil večerajšnji potres.

Sušak, 2. jan. (Izv.) Sinoči ob 7.5 so se čutili tukaj močni potresni sunki, ki so trajali 7 sekund. Na Reki je potres zrušil tovarniški dimnik neke tovarne. Z nekaterih hiš so padale opeke. V kinematografih je zavladala za časa predstave velika panika med navzočim občinstvom. Pri tej priliki je bilo ranjenih več oseb jako težko.

Bakar, 2. jan. (Izv.) Ob 7.10 zvečer smo tukaj občutili hud potres, ki je trajal nekaj sekund. Škode ni bilo nobene.

Trst, 2. jan. (Izv.) Sinoči ob 7.5 je bilo tukaj čutili lahek val potresa, ki je trajal nekaj sekund. Med ljudstvom je zavladalo radi potresa precejšnje razburjenje, posebno ker se je potres po 4 minutah zopet ponovil. Škode ni bilo nobene.

Benetke, 1. jan. (Izv.) Tukaj smo čutili okrog 7 zvečer močne potresne sunke.

Berlin, 2. jan. (Izv.) Kakor poročajo časopisi iz Trsta, so čutili v Zg. Italiji močan potres, ki je trajal v Trstu kaki dve minuti. Na Beneškem se je podrla več hiš.

Naše dijaštvo

SLOVENSKA DIJAŠKA ZVEZA.

(K današnjemu »Ilustriranemu Slovincu«.)

Zivimo v času organizacij; vsa družba je danes deljena v najraznovrstnejša društva, tako politična in kulturna, verska in druga. Najjasnejše pride ta družabna delitev do izraza v stanovskih organizacijah, ki so nekako najznačilnejši znak naše dobe. Pač se pojavlja v najnovejšem času med mladino stremenje po novih oblikah življenja, tretji in zavreči vse staro zgodovinsko nastale komplikirane oblike družabnega življenja in se vrtni nazaj k naravi in preprostosti in to predvsem med dijaštvom, toda za danes je to še vprašanje bodočnosti, danes moramo računati z oblikami kakršne so. Kakor slednji stan, tako je organizirano na svoj način tudi dijaštvo. Svet pa je deljen v dva tabora, katerih znamenji sta Luč in Tema; zato je tudi danes slovensko katoliško dijaštvo organizirano v svojem znamenju v eno veliko samostojno organizacijo, Slovensko dijaško zvezo.

V sedanjih oblikah je ta organizacija še mlada. Pred časom je imela nekoliko funkcijo sedanje Počitniške zveze, ki ma predvsem namen, širiti kulturo med narod in spoznavati domovino in tuji svet. Še do najnovejšega časa je bila SDZ včlanjena v Jugoslovanski katoliški dijaški ligi, ki je imela svoj sedež v Zagrebu ter je reprezentirala enotno kat. dijaštvo v Jugoslaviji. Pred kratkim se je pa SDZ osamosvojila ter postala s tem za slovensko kat. dijaštvo najvišja in samostojna organizacija v državi in pred svetom, enakopravna ostalim članicam mednarodne kat. dijaške zveze Pax Romana. S tem hoče poleg katolicizma izrecno poudariti samostojnost slovenskega naroda pred svetom in ga z njim čim bolj seznanjati.

SDZ je predstavnicca vsega slovenskega kat. dijaštva, organiziranega kot tudi neorganiziranega, ki jo po večini priznava. Je nepolitičnega značaja, imajoč pred očmi edino dva cilja: Boga in narod! Je idejna voditeljica kat. pokreta med dijaštvom, zlasti še rodiljica novega mladinskega gibanja med Slovenci ter ima prav v tem času, ko je klic po družabni prenosni vedno glasnejši, velike in težke naloge. Svoje ideje širi in pojasnjuje potom svojega lista »Križ na gori« in seznanja z njimi tudi ostali slovenski kulturni svet v leposlovni in resni besedi.

Organizatorično sestavljajo SDZ tri ozir. štiri večje organizacije: Akademski zveza, Srednješolski svet, Ženska zveza, Počitniška zveza in nekatera posamezna inozemska akad. društva. Počitniška zveza ni samostojna organizacija s svojim posebnim članstvom, temveč vsebuje dejansko vse organizacije SDZ, ki se ob počitnicah dejansko pretvorijo v Počitniško zvezo, ker ta čas ostale zveze in njih društva dejansko ne fungirajo. SDZ ima torej dve obliki, šolsko in počitniško, le da fungira v drugi obliki (Poč. zv.) kolikortoliko tudi med šolskim letom.

Posamezne zveze se dele v društva. Akademski zveza vsebuje sledeče: Danica, Zarja, Borba, akad. dr. bogoslovcev, Cirilsko društvo in akad. dr. frančiškanov Bonaventura. Na podoben način sestoje tudi ostale zveze. Počitniško zvezo karakterizirajo lokalna društva; kat. dijaštvo večjega kraja, brez ozira na to, kateremu društvu ali zvezi je pripadalo med šolskim letom, sestavlja ob počitnicah (in tudi sicer) skupno krajevno društvo »Poč. zveze; imenuje se navadno po svojem kraju, reki, gori etc. (n. pr. Kamniško počitniško društvo »Bistrica«; dokler je SDZ vršila funkcijo Poč. zveze, so se taka društva zvala podružnice SDZ, n. pr. Kamniška podružnica SDZ; sedaj velja prvi naslov; podružnice SDZ danes ni več). Slovenska kat. akad. društva izven Slovenije niso člani Akad. zvez, temveč so včlanjena naravnost v SDZ (n. pr. Danica v Zagrebu).

Ta kratka analiza naših dijaških organizacij kaže, kako resno pojmuje naše kat. dijaštvo svoj dvojni poklic, stanovski in oni, ki ga mu je pokazal njegov veliki voditelj, pokojni dr. Ev. Krek, z Bogom za narod! »Vsi, ki ste seme izkrvavelega naroda...« Motil bi se, kdor bi menil, da današnja dijaška mladina pozablja na to dvojje; prav zadnja

doba kaže resnost našega dijaštva v študiju in kulturnem delu. Ne kriči, ne frazira, temveč dela tiho in samo v sebi, išče, tipa, kje in kako bi našlo pot, ki bi prinesla revnemu narodu večje blagostanje, gmotno in duševno ter novih sil za obrambo proti vsemu, kar bi utegnilo škodovati njegovemu vsestranskemu napredku in najdražji svetlinji njegovi, veri.

Mladina je cvet naroda. Slovenska dijaška zveza je vrt najzlahotnejšega cvetja, ki naj rodi vreden sad bodoče inteligence. Vsi, katerim vam je možno, pomagajte idejno in gmotno k čim bujnejšemu razcvitu teh najzlahotnejših narodovih gredic!

Običajni mladinski sestanek v Akademskem domu se vrši jutri v ponedeljek ob 20. uri.

Do svetlu

NAJBOGATEJŠI LJUDJE NA SVETU.

Anglež James Burnley je sestavil listo oseb, ki so l. 1905. in nekaj let prej imele največ premoženja. On jih uvršča takole (premoženje izraženo v predvojni markah):

1. J. Beit, Juž. Afrika	2.000.000.000 M
2. Li-Hung Čang, Kitaj	2.000.000.000 "
3. J. B. Robinson, J. Afrika	1.600.000.000 "
4. J. D. Rockefeller, U. S. A.	1.000.000.000 "
5. Waldorf Astor, Anglija	800.000.000 "
6. Knez Demidov, Rusija	800.000.000 "
7. Andrew Carnegie, U. S. A.	500.000.000 "
8. W. K. Vanderbilt, U. S. A.	400.000.000 "
9. W. Rockefeller, U. S. A.	400.000.000 "
10. Jakob Astor, U. S. A.	300.000.000 "
11. Lord Rotschild, Anglija	300.000.000 "
12. Vojv. Westminst., Angl.	300.000.000 "
13. W. C. Whitney, U. S. A.	300.000.000 "
14. Pierpont Morgan, U. S. A.	300.000.000 "

V celem naštevaju 45 oseb, katerih vsaka da ima nad 100.000.000 mark (najrevnejši 120.000.000). V koliko so njegovi podatki točni, ne vemo; omeniti treba vsekakor, da ne n-jdemo tu n. pr. kakega indijskega maharadža (kralji in cesarji so itak izvezeti), pač pa olomuškega nadškofa Kohna s 160.000.000; toda Kohn je zapustil ob svoji smrti l. 1915. le 3.000.000 KI

Mussolini častni inženier. Profesorski svet milanske politehnike je sprejel predlog, da se izroči ministrskemu predsedniku Mussoliniju diploma častnega inženerja pod geslom: Velikemu graditelju in obnovitelju iz gnilih in nevarnih razvalin.

Radio-postaja na Novi Zemlji. Nova Zemlja tvori politično del Sovjetske Rusije, toda s svojim severnim delom se nahaja izven njenega gospodarskega vpliva. Tuji, ki imajo s temi kraji gospodarske zveze, v glavnem Norvežani, so večkrat načeli vprašanje, ali pripada Rusiji severni del Nove Zemlje. Temu dvomu je naredila Rusija kmalu konec s tem, da je sovjetska vlada postavila v severnem delu tega otoka radio-postajo. Ta radio-postaja se je pričela graditi z ogromnimi težavami, a je bila koncem leta 1923. uspešno dograjena. V tem letu so prepeljali na treh ladjah ves potreben material. Iz Arhangelska so na Mauricijev rt pripeljali dve zložljivi hiši. In sicer eno za stanovanje osebja, drugo pa za radio-postajo. Pesek za temelje so morali navoziti iz zapadnega dela otoka, ker ga na kraju, določenem za gradbo postaje, ni bilo; z dinamitom so morali razstreljevati globoko zamrznjeno zemljo. Postajo so zgradili v najkrajšem času, kar se je dalo in sicer tekom enega meseca. Razventega je bila na tem kraju tudi postavljena moderna magnetna opazovalnica z meteorološko postajo. Poročila teh dveh postaj sporoča tamošnja radio-postaja dnevno Glavni fizikalni opazov. in Glavni hidrografske uprave v Leningradu ter Upravi pomorske službe v Arhangelsku.

Obraznava štirih minut in smrtna obsodba. V Manchesteru je bil 29letni Samuel Johnson že štiri minute po začetku obraznave obsojen na smrt. Na Angleškem je način obraznave drugačen kakor pri nas. Takoj po otvoritvi je sodnik obtoženca vprašal, če je res izvršil umor, če je kriv in če hoče kaj povedati v svojo obrambo. Obtoženec je rekel: »Kriv sem«. Sodnik ga je nato opozoril, da ga na podlagi te izjave lahko takoj in brez olajševalnih okolišnosti obsodi na smrt in da naj pazi kaj govori. Obtoženec: »Vse to sem vedel in vztrajam na svoji izpovedi.« Sodnik: »Ali je res, da so vam ponudili zagovornika in da ste ga odklonili?« Obtoženec: »Res je. Odklonil sem ga.« Sodnik: »Ali nimate nič pripomniti, da ne boste obsojeni na smrt?« Obtoženec: »Nič.« Nato se je sodnik po predpisu pokril s sodnijsko čepico in je obsodil Johnsona na smrt. Ta ni niti trenil in je šel mirno iz dvorane; z roko je še pozdravil prijatelja, ki ga je videl med gledavci.

Vojaški proračun v Švici. Švicarski vojaški proračun znaša 88 milijonov frankov. V parlamentu je bila velika debata o tem. Večje število poslancev je predlagalo, naj se proračunski znesek zniža. Vladni zastopnik je pa izjavil, da to ni mogoče, da je z dogovori v Locarno sicer veliko doseženega, da pa Švica z razorožitvijo ne more začeti in da mora misliti na brambo svojih mej.

Predivo iz stroja. V Avstriji preizkušajo novo metodo, po kateri bi pridobivali vlakna za prejo iz fizičnega stroja. Ta vlakna dajo baje tkanino, ki je sicer robata in trda, pa zelo trpežna, prikladna za preproge, za tapetniške in sedlarske izdelke.

Narava in ljudje

Vojna in biologija.

Saj ni skrivnost, da so vojne samo borbe za tržišča. Toda ker danes ljudske množice niso več tako razpoložene kakor svoj čas ognjevit Zaporozeci kakoga Tarasa Buljbe, da bi jim namreč bilo vojevanje samo sebi namen, pri osvajanju tržišč pa dosežejo kvečjemu predčasno smrt, je družba iztaknila celo vrsto argumentov in mamil, ki skušajo upravičiti vojno. Važen med temi je tudi biološki dokaz (tudi Malthusova teorija o čezmernem razširjanju človeštva, radi česar je nujno medsebojno uničevanje, spada sem), namreč trditelj, da vojne očistijo človeštvo vsega, kar je gnilega in propalega, ohranijo samo zdrave, močne rodove in tako forsirajo napredek človeške družbe.

Zanimivo je mnenje nemškega profesorja Ehrenfelsa, ki pravi o tem vprašanju sledeče:

Včasih, v predzgodovinski dobi so vojne imele svojo biološko vrednost, to se pravi, one so dvigale v človeku njegove telesne, umske in čustvene zmoglosti. Omogočale so to razmere, kakršne so bile tedaj. Ljudje so živeli v malih plemenih, znotraj katerih je interesna solidarnost tesno vezala poedince, plemena med seboj pa so se pogosto bila (za zemljo, pašnike, gozdove itd.). Zmagovito pleme je moče premaganega uničilo, žene pa osvojilo (to se da razbrati iz mitologije in narodne poezije starih narodov) in tako poraženo pleme uničilo in le z malim procentom njegove krvi obogatilo svojo. Morala onih primitivnih časov pač ni bila človečanska, dopuščala je le usmiljenost napram soplemenjaku, sočutje do nasprotnika je smatrala za slabost in prestopok. Narasla plemena so se, ker enostavne gospodarske razmere niso bile v prilog življenju v velikih skupinah, cepila in se spet vojnovala med seboj. Boj — seveda — se je vršil od moža do moža.

Takšne vojne, (dasi se ne ogrevamo zanje, če jih gledamo z očmi današnje morale,) so služile napredku. Ostala so: plemena, ki so bila po duhu in telesu močnejša, bolj odločna, pogumna in solidarna. Pa tudi v pogledu na poedince so te vojne imele pomen. Od zmagačev so ostali le najboljši; (res je sicer, da so pogosto baš najhrabrejši žrtvovali svoje življenje; a spomin na velike mrtvece je potomce podžigal v vseh krepostih te primitivne kulture: v hrabrosti, čutu solidarnosti i. t. d.).

Takšna vloga vojne je bila vzrok, da so prvotne kulture skoraj vseh narodov prežete z vojnim idealizmom. Te vojne so (razen številnih drugih progresivnih činiteljev: religija, gospodarstvo itd.) veliko pripomogle k ustvaritvi tipa človeka, kakršen se je pojavil v prvi zgodovinski dobi.

Tekom časa pa so se razmere temeljito predrugačile. Socialna organizacija današnje družbe, tesni medsebojni odnosi — od teh pogojev so se neštevilna neznatna plemena pretopila v velike narodne skupine. Ze samo to dejstvo, da v sodobnem vojnem življenju nastopa malo, a velikih narodov, jemlje vojni njen biološki pomen. Vrhutega pa etika, ki je šla tudi preko nacionalnih meja in zadobila človečanski obseg, ukazuje napram šibkejšemu poražencu dobrosrčnost in ne dopušča, uničiti premaganega naroda. (Sicer se vedno: Vae victis! Gorje premaganim! Samo da zdaj niso z ognjem in mečem uničeni takoj, ampak podjarmljeni in tako obsojeni v postopno propadanje, pri čemer — kakor v kazni za greh — tudi svojim zmagačem prizadenejo kaj škode.) Vrh tega se pa še more zgoditi, da velik, a degeneriran narod porazi manjšega zdravega itd.

Iz vseh teh razmišljanj zaključuje profesor Ehrenfels: Vojna je svoj biološki pomen

(torej enega svojih velikih argumentov) izgubila.

Seveda pa s tem število bioloških argumentov proti vojni še ni izčrpano. Tehnični način današnje vojne je tak, da niti telesno in duševno boljšemu poedincu niti celi narodni skupini ne gre na roko. Puške, topovi, granate, najrafiniranejši kombinirani plini — vse te stvari so v stanu, da v rokah šibkejšega vojaka, biološko manj vrednega naroda strejo boljsega, iz zdravih, močnih ljudi storijo pol žive invalide. In kar je najdalekosejšee: ne bije se vojna samo na fronti, tudi v zaledju koljeta glad in kuga in trebita matere in naraščaj.

Razne vrste denarja.

Relativno malo ozemlja je, kjer je v obtoku kovan oziroma papirnat denar kot ga imamo mi v Evropi. Izven Evrope je razširjen samo še po Severni Ameriki in nekaterih civiliziranih delih ostalega sveta. Najstarejši denar te vrste datira iz sedmega stoletja pred Kristusom, ko so kovali v Lidiji iz takozvanega elektrona (zmes zlata in brebra) denar. Tudi na Kitajskem je že jako dolgo v rabi in se loči od našega v tem, da je na sredi preluknjan, da ga lahko nanizajo na vrvice kot korale. Te vrvice okrog vratu ali pasu nadomestujejo torej naše listnice in denarnice. Mnogo večje ozemlje pa je, kjer so v prometu mali polčki kauri (Cypraea moneta). Ta vrsta denarja je izšla z Maledivov v Indiju in je sedaj v rabi po celi Bengalijsi, Zadnji Indiji in skoraj po celi Afriki. V Melanezijski so v obtoku lepo obrušene ploščice školjk in polžev, ki se imenujejo divarra denar. Te školjke in polži pa krožijo večinoma le v notranjem prometu, dočim so v zunanem bolj v veljavi stekleni biseri, ki jih imenujejo aggrri. Znano je, da si morajo potovalci in misijonarji oskrbeti mnogo tega denarja, ako hočejo doseči kaj uspehov. Druge zopet služijo obleka in kožuhovina za denar, zlasti v severnih krajih. Poleg tega pa se ponekod poslužujejo tudi hrane kot denarnega sredstva. Seveda pride pri tem samo taka hrana v poštev, ki dolgo časa stoji. Na Laponskem velja sir kot denar, na Islandu posušene ribe, v Tibetu orehi, v Somali datelji, največ vrednosti pa ima vseh povsod pšenica in žito sploh. Po velikem ozemlju Južne Amerike se poslužujejo tobaka ako hočejo kaj kupiti. Tem narodom smo bili mi med svetovno vojno še najbolj bližni.

Merkaptan

je neka snov, ki vsebuje žveplo in ima silno zoprn duh, sličen onemu gnilih jajc. Zadostuje že jako majhna količina, da ga zavonjamo, med tem ko ga kemično še ne moremo dokazati. Ponajveč ga dobivajo kot stranski produkt v papirnicah, kjer izdelujejo sulfatcelulozo. Take tovarne morajo imeti zelo visoke dimnike, da ne okužijo s smradljivim zrakom cele okolice. Navadno pa take tovarne jako težko dobe potrebne koncesije za obratovanje, ker se jih vsaka pokrajina na vse kriplje brani. Na Švedskem je še danes v spominu nek jako mučen, a obenem tudi smešen dogodek, ki se je vršil pred dvajsetimi leti v Stockholmu. Tedaj je bila namreč naročila neka tovarna sulfatceluloze priznanemu kemiku v mestu, da naj prouči, kako bi se pri tej celulozi preprečilo proizvajanje merkaptana. Ta je stvar temeljito proučeval in pri svojih poizkusih nabral precejšno steklenico merkaptana. Te tekočine pa se ni mogel na noben način iznebiti, ker se je bal smrdljive katastrofe, ki bi nastala, ako bi taka množina merkaptana izhlapela v zrak. Ni si vedel drugače pomagati, kakor da je izročil dobro zamašeno steklenico nekemu postreščku. Ko jo je ta ob obrežju ne-

kje, kjer je bil popolnoma sam, iz radovednosti poduhal, bi kmalu vznak padel. Ves nejevoljen je vrgel steklenico z vso vsebino takoj v morje. Učinek je bil strašen. Skozi tri dni je ležalo nad mestom kakor mora smradljivo ozračje. Ljudje so se zapirali v hiše in se strahoma spraševali, odkod ta strašen smrad. Časopisje je pozivalo meteorologe, naj pojasnijo ta nenadni pojav. Meteorologi pa niso znali drugače razložiti, kakor da že tri dni ni nad mestom prav nobene sapice, ki bi odgnala smrdljivo mestno ozračje. V svoji nevednosti so pripisovali ta smrad ozračju mesta samega. Šele čez mnogo let, ko se ni bilo bati nobenega maščevanja več, je prišla vsa stvar na dan.

Zasledovanje belih slonov.

Smrt siamskega kralja Rama VI. je vzbudila zopet zanimanje za deželo »belega slona«. Siam je bogato obdarovan del zemlje. Prebivalstvo teh krajev je prijazno napram tujcem iz zapada. Dežela ima trdno finančno podlago v neizmernem bogastvu dragih kamnov. Značilni pa so za državo Siam velikanski lovi, ki napravljajo lovcem to zemljo za pravi raj. Lovci najde to največjo izbiro velike divjadi in med to tudi »belega« slona. Z ozirom na to zasluži pozornost dogodek, ki ga je objavila »Times«, največji časopis v mestu Bangkok. »Pred kratkim so opazili v pragozdovih provincije Ubon čredo 60 slonov. V tej čredi se je nahajal tudi slon, ki predstavlja skoraj izumrlo vrsto belih slonov. Zdi se, da je vsa čreda na meji ob pokrajini Kambodža, posamezni sloni pa zahajajo sem in tja tudi preko siamske meje. Župan mesta Bangkok je vse to javil prefektu, obenem pa je lovcom na slone priporočil, da si izprosi pri vladi posebno lovsko dovoljenje. Lovci so to takoj napravili in dobili so dovoljenje, da smejo ujeti 15 slonov in z njimi tudi belega slona. Prefekt pa je o tem poučil ministrstvo za notranje zadeve, ki je ravno sedaj zaposlen s tem, da proučava tu nastajajoča kočljiva vprašanja.« — Pri tej priliki omenimo lahko, kaj poroča Arnaldo Cipolla, svetovni poročevalec, ki je bil v Siamu malo pred smrtjo kralja Rama, o razvedrilu tega vladarja. Ta je imel v svojih vrstovih miniaturno sliko celega mesta Bangkok. Posnetek je obstojal iz 1 m visokih hišic, ki so bile opremljene z vsemi udobnostmi novega časa, v teh hišicah je bil vodo- in električna napeljava. Kralj je imel glavno zabavo v tem, da je oddajal svojim dvorjanom te hišice v najem in sicer za mesečno ceno okoli Din 320. Ves dvor se je sprehajal cele dneve okoli teh hišic in se je razveseljeval s tem, da so hišice dalje oddajali v najem. Zgodilo se je celo, da se je kralj zapletel celo v tožbo z enim izmed teh najemalcev. Zato se je sestavilo posebno sodišče, ki je to sporno zadevo s pravomočno sodbo odločilo.

Tujski promet v Kanadi.

V zadnjih letih se opaža v Kanadi veliko prizadevanje, kako bi pospešili tujski promet in bi prišlo v deželo kar največ potnikov in turistov. Še l. 1914. ni bilo v Kanadi nobenega pravega tujskega prometa. Šele prva vojna leta so dala velike skupine turistov iz Unije, to pa radi tega, ker so bila potovanja v Evropo tedaj zelo otežkočena, oziroma sploh onemogočena. Od tedaj pa silno narašča število tujih obiskovalcev. Čeprav ni natančnih števil za ameriški turistovski promet, nudi vendar število turistovskih avtomobilov, ki so pasirali kanadsko mejo in so bili od canjskih oblastev registrirani, zadostno možnost, da se orijentiramo. L. 1919. je bilo 237.953 takih avtomobilov, l. 1924. pa jih je bilo že 1.899.210, skoraj neverjetno. Zmerno računano, je bilo l. 1924. v Kanadi preko 7.500.000 potnikov in turistov iz Unije. Vsota pa, ki so jo ti obiskovalci pustili v Kanadi, znaša 143 milijonov dolarjev. V poštev pa moramo vzeti

pri tem to, da je tudi železnica pripeljala v deželo najmanj toliko obiskovalcev kot avtomobili in tako bi znašalo skupno število ameriških gostov približno 15 milijonov, kapital, ki so ga ti pustili v deželi, pa predstavlja vsoto 800 milijonov dolarjev. Vseled tega je tudi razumljivo res veliko teženje kanadske vlade za povečanjem števila tujih gostov.

Vratolomni beg.

Iz Berlina poročajo, da sta iz kaznilnice v Brandenburg zbežala dva zločinca, ki jih do sedaj še niso dobili. Ta beg pa je silno zanimiv, ker prekaša tudi največje filme po svoji drznosti. Podrobnosti o tem so sledeče: V tej kaznilnici sta bila zaposlena v krojaškem oddelku dva nevarna tatova, ki bi morala sedeti radi težkih ropov in tatvin do leta 1930, oziroma 1933. Eden izmen teh dveh, Dasny po imenu, je zelo spreten cirkuški akrobat, ki so ga tovariši radi njegove drznosti imenovali »letalec«. — Dasny je že štirikrat ubežal iz raznih kaznilnic in to vedno z rizikom svojega življenja. Oba kaznjenca sta svoj pobeg že dolgo pripravljala. V krojačnici, kjer sta delala, sta ukradla najboljše pasove, ki sta jih potem trdno sešila skupaj in tako sta tekoma časa napravila okoli 20 m dolgo, močno vrv. Nekega popoldne okoli četrta na pet sta se oba odstranila iz delavnice s pretvezo, da gresta na stranišče. Krojaška delavnica se nahaja v III. nadstropju. Skozi ozko okno stranišča sta zlezla z velikim naporom, nato pa je Dasny s svojim jermenom ujel 2 m oddaljeno ključko in dobil na ta način dobro oporo. Sedaj se zavijtel in je dosegel varno mesto na dobro pritrdjeni žici neke obločnice, ki je visela 18 m visoko od tal. Na tej tenki žici se je spretno držal »letalec« in je še celo svojega bolj narodnega tovariša spravil k sebi. Sedaj se je Dasny splazil po ozkem okrajniku glavne stene na neko streho in s pomočjo narejene vrvi je potegnil na streho tudi tovariša. Ta vratolomni beg, pri katerem sta oba kaznjenca bila v slednjem hipu v gotovi smrtni nevarnosti, se je izvršil v onem času, ko je bil ključar dvorišča zaposlen z odpravo nekega voza in zato ni mogel paziti na zidove. Oba zločinca sta nato plezala po strehah dalje, počakala, da je straža s nevarnim psom pasirala njih mesto, nato pa sta se spustila v vrt ravnatelja kaznilnice in od tam z lahkoto ušla dalje. Po dosedanjih informacijah sta morala biti ta dva nevarna človeka v zvezi z zunanjim svetom, ker sta dobila takoj civilno obleko, da sta lahko neovirano dalje potovala.

Zadružno življenje pri živalih.

Ne samo pri človeku, temveč tudi pri živalih opažamo slične pojave. Najbolj znan primer so nam mravlje in termiti. Še lepše pa je razvito zadružno življenje pri nekaterih najnižjih živalih. Tako živijo raki samotarci (Pagurus Prideauxi) in aktinije (Adamsia palliata) vedno skupaj. Ker so raki samotarci jako mehki, bivajo v praznih polževih hišicah, da so kolikor toliko zavarovani pred sovražnikom. Na te polževe hišice se potem takoj naselijo aktinije. Ker so te jako neokretne in počasne, se hranijo s tem, kar hitri rak nalovi, sicer bi same poginile od lakote. Rak sam ima pa od aktinije to korist, da ga tudi ona štiti pred sovražnikom, ker ima tako zvane izprožilne organe, s katerimi lahko ubije nasprotnika. Še lepši simbol zadružnega življenja so sifonofore. Sifonofora predstavlja žival, ki je pravzaprav kolonija več individuev, ki bi samostojno ne mogli živeti. Kakor pri mravljah tako je tudi tukaj izražena delitev dela. Nekateri individui služijo namreč samo za pridobivanje hrane, drugi so samo za obrambo, tretji zopet samo za oporo itd. Ako en individuum pogine, stoji takoj drugi na njegovo mesto, tako da celoten organizem ne trpi pri tem prav nič škode.

ČAJNA ROČKA

ako zlata, rudeča, modra, črna, rujava, vedno bo tebi prijateljica prava!

ČAJNA ROČKA
zlata

visoko plemenita in najfinjša zdravilišna mešanica v najdostopnejši popolnosti, edina obstoječa čajna mešanica najfinjših cvetov in nepekajivna v izdatnosti, v porabi ne dražja kot srednje vrste.

ČAJNA ROČKA
rudeča

osebine polna, aromatična, čista

Indo-Ceylon

čajna mešanica najfinjših izbir, pri lahkem poparku brez pri močnem z smetano priporočljiva.

ČAJNA ROČKA
modra

Čaj za dame

mila, coolna, ne razburja, takoimenovana

Ruska čajna mešanica

posebno primerna za pripravo samovarju, kar tudi pri daljšemu vžiganju ne postane grenka.

ČAJNA ROČKA
črna

Čaj za gospode

močan, plemenit, angleškemu okusu odgovarjajoči, posebno primeren za uživanje z mlekom ali smetano kot zajutek.

ČAJNA ROČKA
rujava

priljubljena in prijetna čajna mešanica za obitelji, tudi pri trajnem uživanju nobena okusna utrujenost.

Naprodaj:

2 POSTELJI z mrežnimi modroci, 2 nočni OMARICI iz krasnega amer. oreha, polirano. Ogleda se 1. in 3. jan. ves dan v Streliški ulici 18, pritr., levo, prva vrata, Jerše.

PREMOG - ČEBIN
Wollova ulica 1/II. - Telefon 51

ZA KRMO

nudim najceneje: koruzno moko, ječmen, žito, lanene tropine, pšenične otrobe.

FRAN POGAČNIK.
LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 36.

PLETILNI STROJI
Prodajam radi pomanjkanja prostora 2 pletilna stroja št. 7-36 in 9-36. Cena vsakemu 2500 Din. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8629.

HIŠA z vrtom
pripravna za trgovino ali gostilno, 1 km od postaje in večjeje trga ter 5 njiv naprodaj. - Naslov pove uprava lista pod št. 8584.

Radio-aparate

slovitega sistema »SITI« (čuje se celo Amerikal) prodaja »Ljubljanska komercialna družba«, Ljubljana, Bleiweisova c. 18.

LOKOMOBILI

Wolf-Lanz do 600 HP tovarniško novi ali generalno popravljene s tovarniškim jamstvom tudi v najem

motorji na sesalni pili,

Diesel-motorji brez kompresorja,

motorji na surovo olje.

Generalno zastopstvo tovarna za motorje DARMSTADT

mlinski stroji, transmisijske.

Poglejte naše skladišče! Plačilne polajšave. Kompletne montaže.

Braća F. Scher d. d.
Zagreb, Pantovčak 1 b.

POZOR!

4. januarja pričetak krojnega tečaja za krojače, krznarje, šivilje in nešivilje. Kroj je preizkušen, lahko razumljiv, da se ga lahko vsak krojač, šivilja in nešivilja tekom tečaja priuči. Poseben tečaj za štedenje blaga. Koncesionirana, v Angliji in Franciji dipl. KROJNA SOLA, Ljubljana, Stari trg 9, I. nadstr. Nauči se rezati po vsaki meri in podobi. 3. t. m. zadnji dan razstave!

SREČNO in VESELO NOVO LETO 1926!

Vsem svojim cenjenim naročnikom želi

Martin Sušnik

krovec in tesar.

SREČNO NOVO LETO!

Josip Misson

stavbenik

Gospodsvetska cesta 13/30

SREČNO NOVO LETO!

Franc Schantel

koncesion. posredovalec nepremičnin

LJUBLJANA

Mestni trg 18, I. nadstr.

Modna šivilja

MARIJA KRMELJ

Ljubljana - Beethovnova ulica 9/II., izdeluje po meri večerne in promadne obleke, kostume, plašče in bluze. Vsa pravila in moderniziranje. Cene zmerne.

Modroce

vsakovrstne, žične vložke, otomane, divane in klub garniture, dobavlja in izvršuje po naročilu priznani solidno in najceneje **RUDOLF SEVER** (Gospodsvetska cesta 6).

Kuhinjsko emailirano

posodo

vseh vrst in dr. potrebščine, dobite najceneje pri tvrdki: **A. VICEL**, Maribor, Glavni trg št. 5.

ZMOŽNA

TRGOVSKA MOČ

z dobro daljšo prakso, hitrega razumevanja, večša slovenščina in nemščina, z lepo pisavo, dobra računarica, išče mesta kot prodajalka, blagajničarka, fakturistinja. Sprejme tudi vsako drugo primerno nameščenje. Ponudbe pod šifro »Samostojna« na upravnštvo

Veselo novo leto 1926!

Franc Smole

in SIN

stavbeni in umetni ključavničar

Ljubljana 7 — Sp. šiška.

SPREJEMAJO SE SLOVENC

na stanovanje

in hrano.

ZELENI VENAC 19,

dvorišče, pri Sloven-

cu Smole, Belgrad.

HARMONIKA

Lubasova, zelo glasna, naprodaj. Naslov v upravi lista pod številko 20.

ALOJZIJ BERNIK

Škofja Loka 54, priporoča

bogato zalogo roženih

GLAVNIKOV

Lastna izdelovalnica. Dobro blago, cene zmerne.

Uradnica

večša vseh pisarn. del, enostavn. knjigovodstva, nekoliko pisanja na stroju, samostojna slov.-nem.-srbska korespondentinja, dobra stilizatorica in pisateljica iz srbsčine ali nemščine, išče primerne- ga mesta. - Naslov pove uprava lista pod št. 39.

Razglas.

Dne 4. jan. 1926 ob 10 se bo na javni dražbi v skladišču Ljubljana gl. k. prodalo 12 vagonov DRV za kurjavo. Drva se lahko ogledajo med urad. urami na postaji Ljubljana, glavni kolodvor.

Sklad. vodstvo.

Upravni svet in ravnateljstvo Združenih pivovaren Žalec-Laško javljata tužno vest o smrti svojega velezaslužnega predsednika, gospoda

IVANA KNEZA

ki je danes na Dunaju preminul.
Družba, kateri je blagopokojnik načeloval in za katero si je pridobil nevenljivih zaslug, mu ohrani trajen, hvaležen spomin.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljani soprog in predobri oče, gospod

Josip Šenk

danes dne 2. januarja 1926, po dolgi in mukepolni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega nam pokojnika bo v ponedeljek dne 4. t. m. ob 3 pop. iz hiše žalosti, Bleiweisova cesta 24, na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 2. januarja 1926.

ŽALUJOČI OSTALI.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Naznanjamo tužno vest, da je naš predsednik in ustanovitelj, gospod

IVAN KNEZ

veletržec itd.

danes na Dunaju preminul.

Velezaslužnemu pokojniku ohranimo trajen spomin!

V Ljubljani, dne 2. januarja 1926.

Upravni svet
Združenih opekarn d. d.
Ljubljana.

Javljamo žalostno vest, da je član naše uprave in cenzor filijalke Ljubljana, gospod

IVAN KNEZ

veletržec itd.

danes dopoldne preminul na Dunaju.

Ohranimo velezaslužnemu pokojniku trajen spomin!

V Ljubljani, dne 2. januarja 1926.

Upravni odbor
Jadransko-Podunavske banke
v Beogradu.

Javljamo žalostno vest, da je član naše uprave, gospod

IVAN KNEZ

veletržec itd.

danes dopoldne preminul na Dunaju.

Ohranimo velezaslužnemu pokojniku trajen spomin!

V Ljubljani, dne 2. januarja 1926.

Upravni svet
Strojnih tovarn in livarn d. d.
v Ljubljani.

Predsedstvo Ljubljanskega velesejma javlja pretužno vest, da je preminul na Dunaju dne 2. januarja ob pol 10 dopoldne velezaslužni predsednik Upravnega odbora in soustanovitelj Ljubljanskega velesejma, gospod

IVAN KNEZ

imejitelj reda Sv. Save III. razreda.

Blagega in nadvse požrtvovalnega pokojnika ohranimo v trajnem in hvaležnem spominu!

Lahka mu zemlja!

V Ljubljani, dne 2. januarja 1926.

Ljubljanski velesejem.

**Naprodaj lepa
ZIDANA HIŠA**
z 2 stanovanji, zelo pri-
pravna za obrtnike ali
vpokojence, oddaljena 15
minut od postaje LAZE
pri Ljubljani. - Naslov v
upravi lista pod števil. 25.

**Lepe
pisar. prostore**

se odda na prometni
ulici. Vhod z ulice. —
Pismene ponudbe pod:
»PISARNA« na Aloma
Company — Ljubljana,
Cankarjevo nabrežje 1.

**Na|popolnejši
STÖCKER
šivalni stroji**

za šivilje, krojače in čev-
liarje ter za vsak dom.
Preden si nabav. stroj, ogle-
jte si to izrednost pri tvrdki
L. BARAGA
Ljubljana
Selenburgova ulica št. 6/1.
Brezplačen pouk 15 l. jams.
Telefon števil. 989.

Radio - aparati

2 cevni aparat, komplet Din 2500.—
3 " " " " 3000.—
4 " " " " 4200.—

V teh cenah so vračunjene vse pri-
tikline z dvema naglavnima slušaloma.

Zajamčeno sprejemanje skoro vseh evrop. postaj.

Plačila na obroke.

Za amaterje vsi posamezni deli zelo
poceni. — Radio-klubi 10% popust.

Naznanjam, da sem svoje odvetniško
pisarno preselil
na Kralja Petra trg št. 3 (pred sodnijo).
Dr. Janko Brejc.

Obvestilo,

s katerim se naznanja, da se je že
25 let obstoječa

vinarna »Pri Dalmatincu«

Tavčarjeva (Sodna ulica) števil. 4.

nanovo preuredila in razširila z otvo-
ritvijo moderno opremljene zajutrko-
valnice. Poleg priznane izbranih dal-
matinskih, štajerskih, dolenskih in
desertnih vin bodo na razpolago še
raznovrstni okusni prigrizki in deli-
katesne specialitete v veliki izbiri in
po zmernih cenah.

Vinarna in zajutrkovalnica »Pri Dalmatincu«

LJUBLJANA

Tavčarjeva (Sodna ulica) števil. 4.

Otvoritev podružnice.

Tvrdka J. MUC »Koloniale« vljud-
no naznanja, da je otvorila podružnico

z delikatesami in špecerijo

Tavčarjeva (Sodna ulica) števil. 4.

Podružnica je moderno opremljena
in založena z bogato izbiro priprostitih
in najfinejših delikatesnih specialitet
ter s prvovrstnim špecerijskim in pa
kolonijalnim blagom po umerjenih
cenah. — Blago se dostavlja na željo
tudi na dom.

Z zagotovilom točne in solidne po-
strežbe se priporoča kar najtopleje

J. Muc — »Koloniale«

Ljubljana, Vodnikov trg št. 2.

PODRUŽNICA:

Tavčarjeva (Sodna ulica) števil. 4.

ZLATOROG

terpentinovo milo

Kakovost tega nepre-
kosljivega mila se da
odtehtati samo z
zlatom!

Da se vpelje »Zlatorog« terpentinovo milo, ta
idealna sestava najfinejšega mila z najboljšim
terpentinom, v najširše sloje prebivalstva, se
vpelja od 1. avg. 1925 v vsaki tisočeri ko-
mad tega mila zlatnik po 10 frankov, ki se
še pri uporabi prikaže srečnemu najditelju.

Mnogo zlatnikov se je dosedaj že našlo.

Prepričajte se tudi Vi o neprekosljivi kako-
vosti tega »zlatega mila«, katero se vnorablja
radi svoje miline in prijetnega osvežujočega
vonja tudi mnogo kot to etno milo. Mogoče,
da ste tudi Vi tako srečni, da najdete zlatnik!

Vsem prijateljem in znancem javljamo pretužno vest, da je
danes gospod

IVAN KNEZ

predsednik zbornice za trgovino, obrt in industrijo itd.

ob pol desetih po kratki bolezni na Dunaju v 73. letu preminul.

V Ljubljani, dne 2. januarja 1926.

ŽALUJOČI OSTALI.

Mesto vsakega posebnega naznanila.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice. r. z. z n. z., javlja prežalostno vest, da je nje soustanovitelj in dolgoletni, za procvit zavoda prezasluzni predsednik, gospod

IVAN KNEZ

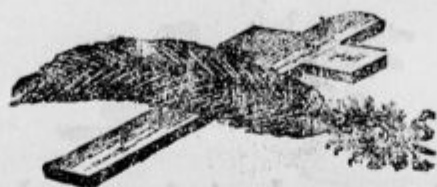
veletržec, posestnik itd.

danes na Dunaju preminul.

Za blagor našega zavoda vsikdar vnetemu pokojniku ohranimo trajno hvaležen spomin.

V Ljubljani, 2. januarja 1926.

UPRAVNI SVET.

Upravni svet in ravnateljstvo Kreditnega zavoda za trg. in industr. v Ljubljani javljata preiuzno vest o smrti svojega velezasluznega predsednika, gospoda

IVANA KNEZA

ki je danes na Dunaju preminul. Blagopokojnik je načeloval zavodu od obstoja in si je pridobil zanj, kakor tudi sploh za našo industrijo nevenljivih zaslug, zato mu ohrani zavod trajen in hvaležen spomin.

V Ljubljani, 2. januarja 1926.

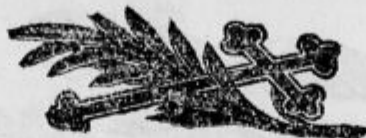
Upravni svet in ravnateljstvo pivovarne Union d. d. v Ljubljani javljata tužno vest o smrti svojega velezaslužnega predsednika, gospoda

IVANA KNEZA

ki je danes na Dunaju preminul.

Družba, kateri je blagopokojnik načeloval in za katero si je pridobil nevenljivih zaslug, mu ohrani trajen, hvaležen spomin.

V Ljubljani, dne 2. januarja 1926.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani naznanja v globoki žalosti pretresljivo vest, da je njen prezaslužni in nepozabni dolgoletni predsednik, gospod

IVAN KNEZ

imetnik reda sv. Save III. reda, podpredsednik Zveze industrijcev, predsednik Ljubljanskega velesejma, podpredsednik Ljubljanske borze, predsednik in upravni svetnik mnogih industrijalnih in denarnih podjetij, veletržec, industrijalec itd. itd.

v soboto, 2. januarja 1926 ob pol 10 dop. preminul na Dunaju.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, kateri je odlični pokojnik stal na čelu 14 let kot nesebičen, požrtvovalen ter neumorno delaven predsednik, ohrani nepozabnemu svojemu vodniku trajno hvaležen in časten spomin.

Čast mi je sporočiti cenjenemu občinstvu, da sem z novim letom prevzel

znano staro renomirano restavracijo in hotel

Lovački rog

v Zagrebu, Ilica.

Moja dolgoletna praksa v gostilniški in kavar- niški stroki kot kavarar „Evrope“ v Ljubljani in večletni restavraterski kolodvorske restavracije v Zidanem mostu, jamči p. n. gostom, da bom vodil prevzeto restavracijo in hotel v največjo zadovoljnost cenjenih gostov.

Priporočam se zato cenjenim dosedanjim gostom restavracije „Lovački rog“ ter zlasti potujočemu občinstvu za obilen obisk ter jim zagotavljam, da bodo v vsakem oziru najboljši in najceneje postreženi.

ANTON TONEJC

lastnik kavarne „EVROPA“ v Ljubljani in bivši večletni restavraterski kolodvorske restavracije v Zidanem mostu.

Poravnajte naročnino!

Dvokolesa

otroški vozički, šivalni stroji, se sprejmejo v po- pravo in prenojo za po- nikljevanje in emaliranje z ognjem ter shranijo čez zimo najceneje (posebni oddelek). »TRIBUNA« F. B. L., tovar. dvokoles in otroških vozičkov — Ljubljana, Karlovska c. 4

ČREVA

vsakovrstna, po najugod- cen, kakor vsako leto, vedno na zalogi. Kupim tudi surovi in stopljeni LOJ in ga plačam po najvišji dnevni ceni.

Jos. Bergman

Ljubljana, Poljanska c. 85

SNEG SNEG SNEG

Kupite še danes čevlje za sneg

„WIMPASSING“

Pazite na varstveno znamko!

Brez posebnega obvestila.

Anica Komatarjeva roj. Pecher, naznanja v svojem ter v imenu vseh ostalih sorodnikov tužno vest, da je njen iskrenoljubljeni soprog, sin, brat, stric, svak, zet, gospod

Anton Komatar

trgovec, posestnik valjčnega mlina in žag v Škofji Loki

dne 1. januarja 1926, ob četrt. na 11. dopoldne, po kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, nenadoma preminul.

Truplo nepozabnega pokojnika se prepelje iz Ljubljane v Škofjo Loko, kjer se bo vršil pogreb v nedeljo dne 3. t. m. ob 4 popoldne iz hiše ža'osti, Kapucinsko predmestje št. 6, na farno pokopališče.

Sv. maše za dušnice se bodo brale v več cerkvah.

Bodi prerano umrlemu ohranjen blag spomin!

V Škofji Loki, dne 1. januarja 1926.

Žalujejoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil: A. D.

Dne 6. oktobra 1769. se je prikazal na novo- zelandski obali slavnj Cook. Zasidral je svojo ladjo »Endeavour« v zalivu Tave-Roa in si skušal pridobiti zaupanje divjakov z dobrim ravnanjem. Toda če jih hočeš pridobiti, jih moraš najprej vjeti. Zato je Cook dal poloviti nekaj divjakov in jim po-sili izka- zoval dobrote. Ravnal je ž njimi lepo in jih bogato obdaroval, ko jih je poslal nazaj na suho. Ti divjaki seveda niso molčali. Njihovo pripovedovanje je zva- bilo še več drugih, ki so se podali na ladjo in začeli zamenjavati svoje izdelke za evropske zanimivosti. Čez par dni je Cook odjadral v Hawkesov zaliv, široko zarezo na vzhodni strani severnega otoka. Tam je naletel na bojovite, izzivajoče, kričeče divjake. Nji- hova sovražnost je šla celo tako daleč, da jim jo je bilo treba ohladiti s strelom iz topa.

Dne 20. oktobra se je Endeavour zasidrala v zalivu Toko-Malu, kjer je živelo dvesto duš broječe miroljubno prebivalstvo. Botaniki, ki so bili z eks- pedicijo, so imeli v teh krajih bogato žetev. Domačini so jih vozili z ladje do brega in nazaj z lastnimi čolni. Cook je obiskal dvoje njihovih vasi, ki sta bili obdani z dvojnim jarkom in ograjo iz kolov. Vse to je pričalo, da vedo dobro, kako je treba utrditi se- lišče. Najvažnejša od teh trdnjav je čepela na skali, ki jo je morje ob plimi spremenilo v nedostopen otok. Ne samo, da so ga narastle vode obdale okrog in okrog, ampak razburkani valovi so se penili skozi prirodna vrata, visoka šestdeset čevljev, ki so nosila ta nedostopni »pah«. Dne 31. marca je Cook zapustil Novo Zelandijo, potem ko je v teku petih mesecev nabral nebroj zanimivih predmetov, domačih rastlin in narodopisnih podatkov ter krstil s svojim imenom ožino, ki loči oba otoka. Vrnil se je na Novo Zelan- dijo šele na enem od poslednjih potovanj.

Res se je veliki mornar zopet pokazal v Hawkeso- vem zalivu leta 1773. in je imel priložnost prepričati se, da so Zelandci ljudožrci. Priznati pa je treba, da so jih izzvali Evropejci. Častniki so našli na suhem odrezane ude mladega divjaka. Prinesli so jih na krov, dali skuhati in jih ponudili divjakom, ki so se kar stekali zanje. Res žalostno spričevalo za tiste, ki so se sami udinjali za kuharje ljudožreem!

Na tretjem popotovanju je Cook še enkrat obiskal te dežele, ki so mu posebno prirastle k srcu. Hotel je proučiti še zelandsko vodovje. Poslovil se je od njih za vedno dne 25. februarja leta 1777.

Leta 1791. se je Vancouver ustavil za tri tedne v Temnem zalivu, ne da bi kaj pripeval k prirodoslov- nim znanostim ali k zemljepisju. D'Entrecasteaux je leta 1793. objadral petindvajset milj severne obale otoka Ikana-Mavi. Kapitani trgovske mornarice Hau- sen in Dalrympe, pozneje Baden, Richardson in Moodi so pristali na otoku za kratek čas, doktor Savage je po pettedenskem proučevanju zbral zanimive podatke o navadah in običajih Novozelancev.

Istega leta (1805.) je nečak glavarja Rang-Hu, pametni Dua-Tara stopil na ladjo »Argo«, ki je bila zasidrana v Otoškem zalivu in ji je poveljeval kapitan Baden.

Mogoče bo maorski Homer nekoč opeval dogo- divščine Dua-Tare. Koliko je moral prestati ubogi divjak, koliko krivic in nesreč, koliko slabega rava- nanja! Verolomnost, pohlepnost, živalska krutost, udarci in rane, to je bilo plačilo dobrega Zelandca za njegovo zvesto službo. Kaj si je moral misliti o ljudeh, ki se bahajo, da so izobraženi! Odpeljali so ga v Lon- don. Naredili so ga za mornarja najnižje vrste, ki se je nad njim vsakdo smel znašati. Da ni bilo duhov- nika Marsdena, bi ga bili gotovo umorili. Ta misijonar se je zanimal za mladega divjaka. Spoznal je, da ima dečko razumno glavo, blago srce, izvrsten značaj. Marsden je preskrbel varovancu nekaj žita in polje- delskega orodja, s katerim naj bi začel doma v Novi Zelandiji obdelavati zemljo. Se to revščino so ubožcu ukradli. Prišle so nove nesreče, novo trpljenje nad

ubogega Dua-Tara, dokler ni prišel leta 1814. srečno nazaj v deželo svojih očetov. Ko je hotel začeti uživati sadove tolikih muk, ga je zgrabila smrt v starosti osemindvajsetih let, v trenutku, ko se je pripravljaj, da prerodi krvavo Zelandijo. Omika se je zaradi te izgube brezdvomno zakesnila za dolga leta. Kaj bi moglo nadomestiti umnega in dobrega moža, ki zdru- žuje v plemenitem srcu ljubezen do dobrega z ljubez- nijo do domovine!

Do leta 1816. je ostala Nova Zelandija zapuščena. Tega leta so Thompson, leta 1817. Lidiard Nicholas, leta 1819. Marsden prehodili različne dele obeh oto- kov. Leto pozneje je Rihard Cruise, stotnik štiriin- osemdesetega infanterijskega polka prebil na Novi Zelandiji deset mesecev, kar je prineslo znanosti prvovrstne podatke o divjaških šegah in navadah.

Leta 1824. se je ustavil Duperrey, poveljnik »Školjke«, v Otoškem zalivu več kakor dva tedna, pa se ni imel prav nič pritoževati čez divjake.

Za njim se je moral angleški kitolovec Mer- cur y leta 1827. braniti pred ropom in zavrattim na- padom. Prav tistega leta so divjaki dvakrat kar naj- gostoljubneje sprejeli kapitana Dillona.

Marca meseca leta 1827. je mogel poveljnik »Astrolaba«, slavnj Dumont-d'Urville, prebiti brez orožja več dni na suhem, sredi med divjaki. Dajali so si medsebojno darove, peli si pesmi, da celo spal je v njihovih kočah, ne da bi mu prizadejali kaj hudega. Brez ovir je mogel končati svoja zemljemerska dela, ki so prinesla trgovski mornarici krasne zemljevide.

Nasprotno je imela naslednje leto angleška jad- ronica »Hawes«, ki ji je poveljeval John James, veliko opraviti z divjaki. Pristala je najprej v Otoškem za- livu, nato pa se je obrnila proti Vzhodnemu rtiču. Verolomen glavar, Enararo po imenu, jih je napadel zavrattno. Več mornarjev je umrlo strašne smrti.

Ti nasprotujoči si dogodki barbarstva in gosto- ljubnosti pričajo dovolj jasno, da so bile novozelan- dske grozovitosti le prepogosto samo odgovor na evrop- ske nasilnosti.

Velika uganka

je najbrže čitateljem naših oglasov, da zamoremo našim odjemal- cem za samo Din 65.— nuditi tako ugoden nakup. Le premno- krat se dogaja, da se z reklamnimi prodajami nudi mnogo manj, kakor se obeta. Pri nas je taka spekulacija izključena, ker nam pri tem ni za dobiček, kar dokazujejo nešteta priznalna pisma, ki jih dobivamo dnevno.

Skrivnosti naše reklamne prodaje pa čitateljem naših oglasov ne moremo odkriti, akoravno smo uverjeni, da bi s tem dobili še desetkrat več naročil. Odkritje te uganke (s katero bo- mo seznanili po 16. januarju 1926 vsakega našega naročnika), pa nam za sedaj zabranjuje še gotova okolnost. Vsakemu našemu na- ročniku je znano dejstvo, da nismo izpolnili samo naše obljube, temveč smo nudili še več kakor so pričakovali.

Da ustrezno množičnim željam in z ozirom na pravo- slavni božič smo se odločili, da našo božično reklamno prodajo, ki je zvezana s spodaj omenjenimi nagradami,

podaljšamo nepreklicno do 16. jan. 1926.

Udeležba pri naši reklamni prodaji upravičuje za sledeče vsa- kogar, kdor naroči

šest steklenic najfin. »ODEON«-parfuma, lepo sortiran v kartonu, samo za Din 65.— (namesto Din 90.—).

1. Na udeležbi pri razdelitvi 60 velikih nagrad po sledečem:
1 nagrada v skupni vrednosti Din 50.000
2 nagradi po Din 10.000, skupaj torej Din 20.000
4 nagrade po Din 5.000, skupaj torej Din 20.000
2 nagradi po Din 2.000, skupaj torej Din 4.000
10 nagrad po Din 1.000, skupaj torej Din 10.000
41 nagrad po Din 500, skupaj torej Din 20.500

2. Na razdelitvi 5000 posebnih nagrad v skupni vrednosti Din 450.000.—, na ta način, da mora povprečno vsaki tretji naročnik dobiti posebno nagrado; razen tega pa v ugodnem slučaju lahko odpade nanj še ena izmed velikih nagrad do 50.000 dinarjev.

Poslajte tedaj takoj po nakaznici ali v denarnem pismu znesek Din 65.— (naroči se lahko tudi več kartonov naenkrat), nakar dobitte obratno našo krasno zbirko 6 steklenic »ODEON«-parfuma. Vsaki pošiljki je priložen kupon s tekočo številko ter razdelilni načrt za nagrade, s kojim se smatra stinajajočim se vsak naroč- nik. Vlaganje, ozir porazdelitev kuponov za velike nagrade se vrši pod nadzorstvom kr. notarija.

Izmed nebroj priznanih pisem, ki jih dobivamo dnevno, na- vajamo en primer:

»Z veseljem potrjujem prejem pošiljke, s katero sem bil res prijetno presenečen. Nisem pričakoval tako solidne postrežbe. Poleg pošiljke sem našel tudi priznanico za posebno nagrado... Danes Vam pošiljam še Din 320.— in prosim, da mi pošljete še pet takih zavojčkov, a naadam se, da mi bo tokrat sreča bolj mila, to je, da bo tudi v kuverti notarija kupon za nagrado. Pro- sim, pošljite mi tudi cenik vseh Vaših izdelkov, katere hočem v krogu mojih prijateljev in kolegov priporočati... Sprejmite iskrene čestitke za božič in novo leto ter vdane pozdrave!

N. N., okr. glavar v p.»

Ker so naši parfumi z ozirom na izbornu kvaliteto, izdatnost ter lepo opremo zelo primerni tudi za razna darila, je neobhodno potrebno, da jih takoj naročite. Naša prodaja traja nepreklicno

samo do inkl. 16. januarja 1926.

»Odeon«, tvor. kosm. izdelkov in parfumov

Ljubljana — Vegova ulica 8 a.

Najpopolnejši so novi

„PFAFF“ - brzošivalni stroji

Za vsakovrstno obrt in industrijo najbolj priporočljivi. Večletno jamstvo

Brezplačen pouk v vezenju

Znižane cene

Plačljivo na obroke

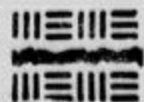
Ign. Vok

Ljubljana

Novomesto

Priporočamo »Cirillove knjiznice« v Mariboru: 8. zvezek: Ortez Dušica Roman. I. del. 16 Din. 9. zvezek: Conan Doyle: V libijski puščavi. Roman. 12 Din. 10. zvezek: Bernetti: Živ pokopan. Povest. 8 Din. 11. zvezek: Camelli: Izpoved socialista (Od socialističnega duhovnika). 16 Din. 13. zvezek: E. Leclik: Sumi, sumi Drava. Črtilce iz mariborske zgodovine. 5 Din. 14. zvezek: Ljubša: Slovenske gorice. 7 Din. KOL.

Trgovaška banka d. d., Ljubljana

Podružnice: Maribor,
Kamnik, Novomesto,
Plaj, Rakek, Konjice,
Slovenjgradec

Dunajska cesta šte. 4 (v lastni stavbi)

Kapital in rezerve okrog Din 19.500.000—

Izvršuje vse bančne posle najpogostejše in najkulantnejše

Ekspozitura: Prevalje

Brzojavke: Trgovaška

Telefoni: 139, 146, 458

Inserirajte v „Slovincu“!

Prva sloven. izdelovalnica perila

priporoča

Perilo za dame belo in barvasto. Kombinacije vseh vrst. Perilo za gospode po nizki ceni. Frak-smoking in športne srajce le po meri in naročilu.

M. Alešovec, Ljubljana

Cankarjevo nabrežje 1.11

Razpis.

POKOJNINSKI ZAVOD ZA NAMEŠČENCE V LJUBLJANI oddaja dela iz umetnega kamna (stopnice in drugo) pri gradbi stanovanjskih hiš v Mariboru, ob Kralja Petra trgu.

Ta dela se oddajo za štiri hiše skupno ali za vsako hišo posebej.

Interesentom (našim državljanom) so na razpolago pogoji, načrti in proračuni od 4. januarja 1926 naprej v uradnih urah v pisarni zavoda proti plačilu nabavnih stroškov.

Oferte z 5% jamščino je treba vložiti do 12. januarja 1926 do 12. ure.

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

na ugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, hotel »Union«, hiše in zemljišča. — Krediti v tekočem računu. — Posojila proti poroštvo, vknjižbi na posestva i. t. d. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Znižane cene leposlovnih in gospodarskih knjig

Naslov knjig	Broširano		Vezano		Naslov knjig	Broširano		Vezano	
	prej	sedaj	prej	sedaj		prej	sedaj	prej	sedaj
	Din	Din	Din	Din		Din	Din	Din	Din
1. PESNITVE:					Humek Martin, Domači vrt. Praktični navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. S slikami in tabelami				
Askerc, Balade in romance	20—	10—	30—	20—	Humek Martin, Praktični sadjar. Zbirka najvažnejših sadjarskih naukov s slikami in tabelami	48—	33—	60—	40—
Askerc, Cetrti zbornik poezij	15—	10—	15—	18—	Humek Martin, Sadje v gospodinjstvu. Z umetniškimi tabelami	30—	24—	—	80—
Baudelaire-Karlin, Pesmi v prozi	—	15—	30—	20—	Humek Martin, Sadno vino ali sadjevec. Navod, kako ga izdelujemo in kako z njim ravnajmo, da dobimo okusno in stanovitno pijačo. Okoli 150 strani s slikami	24—	10—	—	—
Boris-Miran, Strunam slovo	12—	6—	10—	10—	Humek Martin, Breškev in marelica. Navodilo, kako ju vzgajamo in oskrbujemo. S slikami in tabelami	12—	10—	—	—
Funtek Anton, Godec, poleg nar. pravljic o Vrbskem jezeru	15—	7:50	2:50	12—	Kalinšek S. M. Felicit, Slovenska kuharica, velika izdaja. Okoli 700 strani. Mnogo slik v besedilu in 83 umetniških tabel v naravnih barvah. Elegantly vezano	—	—	220—	160—
Gregorič Simon, Poezije I. (Iv. Dornik), žepna izdaja	20—	16—	32—	20—	Majdič, Naveti za hišo in dom	32—	20—	48—	30—
Levstik Franc, Poezije. Trije zvezki po	16—	6—	20—	10—	Pevec, Mlekarstvo s črticami o živinoreji	40—	25—	—	—
Levstik Franc, Poezije. Trije zvezki skupaj vezani v platno	—	—	40—	26—	Silvnik, Perutinarstvo, kako vzgajamo, gojimo in negujemo domače ptice, z mnogimi slikami	44—	40—	56—	50—
Majster, Poezije	15—	10—	25—	15—	Tepina, Podkovstvo, pouk kovačem in konjerejem	40—	20—	—	—
Mole, Ko so cvele rože, pesmi	15—	10—	—	—	5. SKLADBE:				
Prešeren dr. Franc, Poezije, ljudska izdaja	20—	12—	30—	15—	Jaki, Op. 40, Slovenski bliseri za klavir	20—	10—	—	—
Rozman Ivan, Nova erotika, disonance in akordi, pes.	—	12—	30—	15—	Jaki, Op. 24, 26, 38, 37, 41, 47, 48 in 40	10—	5—	—	—
2. LEPOSLOVJE:					Nedved, Početni nauk o petju	6—	3—	—	—
De Amicis, Furi, novela	15—	10—	—	—	Nedved, Vaje v petju	10—	5—	—	—
Baar, Zadnja pravda, roman	20—	10—	36—	26—	Nedved, Slavček I.	6—	3—	—	—
Bonsels-Levstik, Prigode Čebeličeve Maje	32—	16—	40—	30—	Nedved, Slavček II.	6—	3—	—	—
Burnett, Mali lord, roman	24—	20—	36—	30—	Pahor, Veseli bratci, koračnica (moški zbor s spremljevanjem klavirja)	15—	10—	—	—
Cankar Ivan, Mimo življenja	20—	10—	30—	15—	Pavlič, Našim malčkom (za klavir)	40—	25—	—	—
Cankar Ivan, Moje življenje	20—	10—	30—	15—	Vilfan Karl, Sarafan (za citre)	6—	3—	—	—
De Foe, Robinson	20—	10—	28—	20—	Vilfan Karl, Slovenski citraz	12—	6—	—	—
Dostojevski, Bele noči — Mali junak, roman	16—	10—	24—	16—	6. SLIKANICE ZA OTROKE:				
Dostojevski-Levstik, Zločin in kazn, roman v dveh delih, z epilogom oba dela	—	40—	110—	60—	Otrok na prvem potovanju	20—	12—	—	—
Doyle-Mihajlovič, Zgodbe Napoleonovega huzarja	—	25—	65—	32:50	Deca raja vija vaju	25—	15—	—	—
Erjavec, Izbrani spisi, I. zvezek: Povesi	—	—	28—	16—	K & B. Umetniške knjige s slikami. St. 2. Popelka, St. 3. Tunačica, St. 4. Sneguljica po	—	—	36—	25—
Feigel, Pol litra vipavca. (Humoreske.)	20—	10—	30—	15—	7. KNJIGE DRUGIH STROK:				
Govekar Minka, Ruska moderna, novele in črtice	30—	20—	—	—	Badjura, Smučar	—	—	40—	30—
Jurčič Josip, Spisi. Uredil dr. J. Grafenauer, zvezki: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 po	20—	16—	30—	20—	Del Cotti R., Dva sestavljeni salonska plesa: Četvorka in beseda	8—	3—	—	—
Kellermann, Tunel. Roman (N. Velikonja)	36—	24—	48—	30—	Dolene dr. Metod, Sadašnji položaj kaznenog zakonodavstva kraljevine Srba, Hrvatov i Slovenaca	10—	4—	—	—
Kellermann, Tunel. Elegantly vezano	—	—	54—	40—	Erjavec, Sloveni. Zemljepisni, zgodovinski, politični, kulturni, gospodarski in socialni pregled	—	—	50—	40—
Korun dr. V., Spake. Salire, humoreske in drugo	—	15—	40—	26—	Haymerle-Funtek, Zivotopisni obrazi iz obsega črta, umetnosti in industrije	—	—	15—	10—
Leblanc Maurice-Levstik VI., Arsene Lupin, gentleman-vlonilec	—	15—	40—	26—	Kunaver Pavel, Po gorah in dolinah. I. dijaška leta. 40 slik	—	20—	50—	25—
Levstik Franc, Martin Krpan. S podobami	—	—	30—	20—	Literarna pratika za leto 1914	—	—	80—	20—
Levstikovi zbrani spisi, uredil Fr. Levstik, 5 zvezkov, 1., 2. in 3. zv. po	30—	15—	—	—	Marolt, Vojvodina Kranjska, dijaška izdaja	22:50	15—	—	—
Levstik VI., Gadje gnezdo. Roman	—	10—	30—	18—	Marolt, Vojvodina Kranjska, dijaška izdaja	8—	4—	—	—
Majar-Campe, Odkritje Amerike, I.-III.	20—	13—	30—	20—	Mazzini-Gradnik, Dolžnosti človeka	24—	20—	—	—
Marryat, Morski razbojnik	—	15—	40—	24—	Napoleon, Hughesov brzojavni aparat	20—	10—	—	—
Meško, Ob tihih večerih, 11 povesi	—	15—	40—	24—	Podkrašek, Veliki slovenski spisovnik	—	—	80—	60—
Meško, Slike, Povesi	36—	20—	30—	20—	Požar, Latinske vadbe za III. gimn. razred	—	—	10—	5—
Pugelj, Mali ljudje	20—	13—	—	—	Požar, Latinske vadbe za IV. gimn. razred	—	—	27—	10—
Pugelj, Naša leta	15—	10—	28—	15—	Sič Albert, Narodne vezenine na Kranjskem I. del	35—	17:50	—	—
Res dr. Al. Dante (ob šeststoletnici)	—	—	160—	80—	Sič Albert, Narodne vezenine na Kranjskem II., III. in IV. del po	40—	20—	—	—
Rodenbach-Gradnik, Mrto mesto	18—	10—	24—	15—	Tominšek, Slovensko-nemški slovar	—	—	28—	20—
Sarabon, Zgodovinske anekdote, 3 zvezki po	15—	12—	—	—	Tominšek, Nemško-slovenski slovar	—	—	90—	60—
Sarabon, Zgodovinske anekdote, 3 zvezki vezani v eno knjigo	—	—	60—	45—	Veber dr. France, Analitična psihologija	48—	25—	—	—
Sorli dr. Ivo, Novele in črtice	30—	18—	—	—	Wiesthaler, Latinske vadbe I. del	60—	30—	—	—
Stritar, Zbrani spisi, VII. zvezek	10—	8—	—	—	Wiesthaler, Latinske vadbe II. del	—	—	30—	10—
Tagore, Ptice selivke (posl. dr. Gradnik)	—	—	20—	10—				45—	10—
Tolstoj, Hadži Murat, roman, posl. Vlad. Levstik	—	13—	32—	20—					
3. IGROKAZI:									
Euripides-Bradač, dr. Fran, Medea, tragedija v petih dejanjih	14—	10—	—	—					
Rojec, Tončkove sanje na Miklavžev večer, mladinska igra s petjem v treh dejanjih	—	—	30—	15—					
Rostand-Zupančič, Cyreno de Bergerac, herojska komedija v 5 dejanjih	—	25—	65—	32:50					
4. GOSPODARSTVO:									
Beg Ante, Naše gobe, navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob s 75 umetniškimi tabelami	—	—	100—	50—					

Katalogi se pošiljajo na zahtevo brezplačno.

Naročila sprejema: **Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.**

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzojav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon šte. 57, 470 in 979

Račun pošino ček. urada št. 11.945

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novisad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled
Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000—, vloge nad Din 200.000.000—

Trgovski krediti, eskompt menic, lombard vrednostnih papirjev, Safes deposits, nakup in prodaja valut in deviz, vloge na tekoči račun in vložne knjižice. — Direktne zveze z vsemi svetovnimi bankami.

Izvršuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. — Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.